

Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka

Gurbet Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 2/23/2024
Source copyright: CC Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.15.19 (Pro) on 2/27/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal!* However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT



A o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren."

Thaj e vojnikura čhudije o kocka thaj ulade maškar peste leso fostano.

Luka 23:34

Luka

1 Mangleja Teofile, sar so džane, but džene lije te pisin tare kova so sasa, so o Dol obećisada prekale prorokura, a čerdilo maškar amende. **2** Pisisade amendē kola save korkore dikhle vadži tare anglune divesa thaj čerdile sluge e Devlese Lafese, **3** gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so sa taro anglunipe ispitujisadem, **4** te šaj ave uverimo kaj si čaćipe kova so sikade tut. **5** Kana sasa o Irod caro ani Judeja, nesavo manuš so akhardola Zaharija sasa svešteniko tare Avijineso redo. Lesi romni sasa tari kuštik e Aaronesi thaj akhardola Jelisaveta. **6** Solduj džene sesa čačutne anglo Dol thaj živisade pale zapovestura thaj palo Zakon e Gospodeso bizo nisavo bilačhipe. **7** Al len naj sesa čhave, golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene sesa već purane. **8** Jekh đive, o Zaharija kandija e Devle ano Hram golese kaj palo dužnost sasa lesu redo, **9** kaj palo adeti e sveštenikureng birisade le barbutosa te džal ano Hram e Gospodeso te kadil. **10** Kana o Zaharija dija ano Hram te kadil, but manuša molisajle avral. **11** Tegani e Zaharijase sikadilo o meleko e Gospodeso savo ačhilo ki desno rig taro oltari e kadimaso. **12** Kana o Zaharija dikhla le, uz nemirisajlo thaj but darajlo. **13** Al o meleko vaćarda lese: "Ma dara, Zaharije! Ćiri molitva sasa šundi. Ćiri romni i Jelisaveta ka bijanol murše thaj tu ka de le alav Jovan. **14** Tu ka ave radosno thaj baxtalo thaj but džene ka aven blagoslovime lese bijandimasa, **15** golese kaj vov ka avol baro anglo Gospod. Nikad ni ka pijol mol ni zuralo pijipe. Vov ka pherdol e Svetone Duxosa dok si ano vođi pe dako. **16** O Jovane bute čhaven e Izraelese ka iril anglo Gospod, angle lengo Dol. **17** Vov ka džal anglo Gospod sar glasniko ano Duxo thaj ano zuralipe e prorokoso e

Ilijaso. Ka miril e ile e dadendē premale e čhave thaj ka iril kolen save ni šunen ano gođaveripe e pravednikurengo. Sa kava ka cerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese avimase.” **18** O Zaharija vaćarda e melekose: “Pale soste me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mingri romni si bute beršendi.” **19** O meleko phenda lese: “Me sem o Gavrilo, o meleko savo ačhol anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav tuće kava lačho lafi. **20** Ak, ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova đive dži kaj sa gova ni čerdol, golese so ni pačajan ane mingre lafura save ka pherdon ano pravo vreme.” **21** E manuša adućarde e Zaharija thaj čudisajle sose gaći majisajlo ano Hram. **22** Al kana o Zaharija iklilo, naštine te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro. Gija e manuša haljarde kaj sasa le vizija ano Hram. **23** Kana nakhle e đivesa lese kandimase ano Hram, o Zaharija đelo čhere. **24** Pale kala đivesa i Jelisaveta lesi romni ačhili khamni thaj ni iklili avral taro čher pandž čhon. Golese vaćarda: **25** “Gija čerda mande o Gospod! Ane kala đivesa sikada mande po milost thaj uljarda mandar i ladž maškare manuša kaj ni sasa man čhave.” **26** Kana i Jelisaveta sasa šovto čhon khamni, o Dol bičhalda e meleko e Gavrilo ano Galilejsko foro o Nazaret **27** ki jekh čhej Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuštik e carosi e Davidesi. **28** Kana o meleko o Gavrilo avilo late, phenda: “Av radosno, tu so arakhlijan milost. O Gospod si tusa. [Blagoslovimi san maškare džuvlja!]” **29** I Marija but darajli tare lese lafura thaj dija godi savo sasa kava pozdrav. **30** Al o meleko phenda lače: “Ma dara, Marije! Golese kaj arakhlijan milost anglo Dol. **31** Ak, ka ačhe khamni, ka bijane čhave thaj ka de le alav Isus. **32** Vov ka avol baro thaj ka akhardol Čhavo e Embare Devleso. O Gospod o Dol ka dol le

o presto lese paradadeso e Davideso. **33** Vov ka carujil ane kuštika e Jakovese ane sa e dívesa thaj lese carstvose ni ka avol krajo." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e meleko: "Sar ka avol gova kana sem me vadži čhej?" **35** O meleko o Gavrilo vaćarda laće: "O Sveti Duxo ka avol pe tute thaj o zuralipe e Embare Devleso ka učharol tut. Golese kaj o čavoro so ka bijandol ka avol sveto thaj ka akhardol Čhavo e Devleso. **36** Ak, i čiri bibi i Jelisaveta ačhili khamni ane purane berša thaj ka bijanol murše. E manuša vaćarde kaj voj naštine te ačhol khamni, al akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj o Dol šaj te čerol sa so phenol!" **38** I Marija phenda: "Ake, me sem sluškinja e Gospodesi. Nek avol mande palo čiro lafi!" Thaj o meleko đelo latar. **39** Pale gola dívesa i Marija spremisajli thaj siđarda ani bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori, đeli ano čher e Zaharijaso thaj pozdravisajli e Jelisavetasa. **41** Kana i Jelisaveta šunda e Marijako pozdrav, čheda o čhavo ane lako vođi thaj i Jelisaveta pherdili Svetone Duxosa. **42** Tare sa o glaso vaćarda e Marijače: "Emblagoslovimi san maškare sa e džuvlja thaj blagoslovimo si o čhavo ane čiro vođi. **43** Kotar mande kava čast kaj tu, i dej mingre Gospodesi, aviljan ke mande? **44** Golese dikh, kana šundem čiro pozdrav, taro radost čheda o čavoro ane mingro vođi. **45** Blagoslovimi san tu so pačajan kaj ka pherdol kova so vaćarda tuće o Gospod!" **46** Tegani i Marija vaćarda: "Slavil mingri duša e Gospode! **47** Mingro duxo veselil pe ano Dol, ane mingro Spasitelji, **48** golese so sasa milostivno e poniznone sluškinjače. Golese dikh, od akana ka akharen man blagoslovimi sa e kuštika. **49** Golese so čerda mande baro šukaripe o Zuralo Dol. Sveti si leso alav! **50** Vov si milostivno sa e manušendje tari kuštik dži i kuštik, kolendje save daran lestar. **51** Pe vastesa

sikada piro zuralipe, čhudija pestar kolen save si barikane ane ile thaj ani godi. **52** Čhudija e vladaren taro lengo presto, thaj vazdija e poniznonen. **53** E bokhalen čaljarda šukarimasa, a e barvalen mukhlja čuče vastencar. **54** Pomožisada e Izraele, cire sluga, golese kaj dol pe godi taro milost, **55** sar so obečisada amare paradadende, e Avraame se thaj lese potomkurende ane sa e divesa." (aiōn g165) **56** I Marija bešli e Jelisavetasa paše trin čhon thaj pale gova irisajli čhere. **57** Kana i Jelisavetače avilo o sato te bijanol, bijanda čhave. **58** Laće pašutne thaj lačhi familija šunde kaj o Gospod sikada laće baro milost thaj radujisajle lasa. **59** Kana e čhavore sesa ohto đive, avile te čeren lese suneti thaj manglje te den le alav lese dadeso – Zaharija. **60** Al i Jelisaveta vaćarda: "Na, leso alav ka avol Jovane!" **61** Von phende lačhe: "Naj tut khoni ani ciri familija gole alavesa!" **62** Tegani vastencar pučlje e dade e Zaharija sar bi vov mandola te avol leso alav. **63** Thaj o Zaharija manglja khanči pe soste šajine te pisil thaj pisisada: "Jovan ka avol leso alav." Thaj savore čudisajle. **64** Tare jekh drom putardilo leso muj thaj lesi čhib, tegani o Zaharija lija te vaćarol thaj lija te slavil e Devle. **65** I dar e Devlesi avili ane sa lendje pašutne thaj ki sa i bregali Judeja vaćarda pe tare kava so sasa. **66** Savore so šunde gova, dije godi tare gova thaj phende: "So ka avol tare kava čhavo? Golese so o va e Gospodeso sasa pe leste." **67** O Zaharija, e Jovaneso dad, pherdilo e Svetone Duxosa thaj prorokujisada: **68** "Blagoslovimo si o Gospod o Dol e Izraelen golese so avilo thaj otkupisada e manušen! **69** Vazdija amendje e zurale Spasitelje, tari kuštik e carosi e Davidesi, pire slugasi, **70** sar so vaćarda ano purano vreme andare muja tare pire sveta prorokura, (aiōn g165) **71** kaj ka ikalol amen tare amare dušmanura thaj tare

vasta savorende save mrzin amen. **72** Sasa milosno amare paradadende, thaj ispunisada piro sveto savez, **73** savez savo dija e Avraame se amare paradadese, **74** te ikalol amen tare vasta amare dušmajende, te šaj kanda e Devle bizi dar, **75** ano svetost thaj ano pravednost angle leste sa dok sam džuvde.

76 A tu Jovane, mingreja čhaveja, ka ave akhardo proroko e Embare Devleso golese kaj ka dža anglo Gospod te pripremi lese o drom. **77** Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o spasenje prekalo oproštenje tare lendje grehura. **78** Golese so si e Devleso ilo milostivno, tare savo ka avol amendje o svetlost e sabalinako tari visina, **79** te svetlil kolendje so bešen ano kalipe thaj ani sena e merimasi, a amare pingre te usmeril ko drom taro mir.” **80** A o čhavoro o Jovane barilo thaj zurajlo duxosa. Kana barilo, đelo ani pustinja sa dži kaj ni iklilo angle Izraelcura te propovedil.

2 Ane gola đivesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelj, iklilo o vaćaripe e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša ano Rimsko carstvo. **2** Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije vladisada ani Sirija. **3** Thaj savore đele te pisin pumare alava ko spisko – dži jekh ane gova foro kaj bešle lendje kuštika. **4** Gija o Josif golese so sasa tari familija thaj tari kuštik e Davidesi, đelo taro Nazaret, so si ani Galileja, ano foro e Davideso savo akhardol Vitlejem thaj si ani phuv Judeja. **5** Đelo gothe te pisil piro alav ko spisko e Marijasa, savi sasa mangli lese thaj sasa khamni. **6** Kana sesa ano Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. **7** Thaj bijanda pire anglune čhave. Paćarda le thaj čhuta le ani jaslica, golese kaj naj sasa than ani gostonica. **8** Ane goja phuv pašo Vitlejem sesa nesave čobanura, save arakhlije ke poljura račasa pe bakren. **9** Tari jekh drom o meleko

e Gospodeso ačhilo maškare lende thaj e Gospodesi slava svetlisada len thaj von but darajle. **10** Al o meleko vaćarda lendē: "Ma daran! Dikh, anav tumenđe radosno lafi so ka avol sa e manušendē! **11** Golese kaj ano foro e Davideso ađive bijandilo o Spasitelj. Vov si o Hrist o Gospod. **12** Kava ka avol tumenđe znako pale savo ka pindžaren le: ka aračhen čavore savo si paćardo thaj pašljol ani jaslica." **13** Tari jekh drom pašo meleko sikadili bari vojska e melekurendi, save hvalina e Devle vaćarindoj: **14** "Slava e Devlese ko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša save si pale Devleso manglipe." **15** Kana e melekura đele lendar ano nebo, e čobanura phende jekh averese: "Ka dža dži o Vitlejem, te dikha gova so odori sasa sar so vaćarda amendē o Gospod." **16** E čobanura đele sigate thaj arakhije e Marija, e Josife thaj e čhave sar pašljol ani jaslica. **17** Kana dikhlij le, savorenđe vaćarde so o meleko lendē vaćarda taro čavoro. **18** Savore save šunde so phende e čobanura, divisajle. **19** Al i Marija dija godi tare kala lafura thaj čhuta len ane piro ilo. **20** E čobanura irisajle, slavisade thaj hvalisade e Devle paše sa so šunde thaj dikhlij, golese so pherdile sa e lafura sar so sasa lendē phendo. **21** Ohtoto đive palo bijandipe e čhaveso avilo o vreme te čeren lese suneti. Dije le alav Isus, sar so vaćarda o meleko, angleder so i Marija ačhili khamni. **22** Kana avilo o vreme pašo adeti i dej te thodol sar so si pale Mojsijaso zakon, o Josif thaj i Marija ande e Isuse ano Jerusalim te preden le e Gospodese ano Hram, **23** sar so si pisimo ane Gospodeso zakon kaj "dži jekh angluno murš te posvetil pe e Gospodese", **24** thaj te anen kurbanu "duj grlice il duj terne golubura" sar so si phendo ane Gospodeso zakon. **25** Tegani sasa ano Jerusalim manuš kaso alav sasa Simeon. Kova manuš

sasa pravedno thaj devlikano. Adućarda o Mesija te ikalol o Izrael taro ropstvo thaj o Svetu Duxo sasa pe leste. **26** O Svetu Duxo sikada lese angleder kaj ni ka merol sa dži kaj ni dičhol e Gospodese Hriste. **27** O Duxo vaćarda lese te džal ano Hram. Tegani o Josif thaj i Marija ande e čhave e Isuse ano Hram te čeren o adeti pale Mojsijaso zakono. **28** Kana o Simeon dikhla e Isuse, lija le ke pire vasta, hvalisada e Devle vaćarindoj: **29** "Gospode, akana muk ano mir te merol čiro sluga, pale kova sar so phendan. **30** Golese so mingre jakha dikhlae čiro spasenje, **31** savo pripremisadan angle sa e manuša. **32** Vov si svetlo savo ka avol pe abandžije, thaj vov ka anol slava cire manušenđe, e Izraelese." **33** E Isusesi dej thaj leso dad čudisajle golesa so vaćarda o Simeon taro Isus. **34** Tegani blagoslovisada len o Simeon thaj vaćarda e Marijače, e Isusesi daće: "Dikh, kava čavoro si odredimo bute manušen taro Izrael te peravol thaj te vazdol. Vov si odredimo te avol e Devleso znako, al but džene ka odbacin le. **35** Gija ka sikadol so garandoj den ane pumare goda. A tut i bari čurik ka pusavol ani duša." **36** Sasa gothe thaj i Ana, e Devlesi proročica, e Fanuilosi čhej, tari kuštik e Asiresi. Voj sasa but purani. Efta berš živisada pe romesa thaj lako rom mulo, **37** thaj pale gova sasa udovica ohtovardeš thaj štar berš. Ni iklili andaro Hram, nego, ano post thaj ani molitva kandija e Devle i rat thaj o đive. **38** I voj avili gothe ane gova vreme, hvalisada e Devle thaj vaćarda taro čavoro savorenđe save adućarde o Dol te ikalol o Jerusalim. **39** Kana o Josif thaj i Marija čerde sa pale Gospodeso zakono, irisajle ani Galileja, ane pumaro foro ano Nazaret. **40** A o čavoro barilo thaj zurajlo. Pherdilo mudrost thaj o milost e Devleso sasa ane leste. **41** E Isusesi dej thaj leso dad đele dži jekh berš ano Jerusalim

ke Bare đivesa i Pasha. **42** Kana sasa e Isuse dešuduji berš, i vov đelo palo adeti te svetkujil lencar kala Bare đivesa ano Jerusalim. **43** Kana nakhle gola Bare đivesa, o Josif thaj i Marija đele čhere. O čavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, al lesi dej thaj leso dad gova ni džanglje. **44** Sar dije godi kaj si o Isus maškare avera manuša save putujisade lencar, đele jekh đive phirindoj thaj pale gova lije te roden le ki familija thaj ke pire pindžarutne manuša. **45** Kana ni arakhlije le, irisajle ano Jerusalim te roden le. **46** O trito đive arakhlije le ano Hram sar bešol maškare učitelja, sar šunol len thaj pučol len. **47** Savore save šunena e Isuse divisajle lese džanglimasa thaj sar odgovorila ko pučipe. **48** Kana lesi dej thaj leso dad dikhlije le, čudisajle. Lesi dej vaćarda lese: "Mingreja čhaveja! So čere amencar kava? Ak, me thaj ciro dad daraljam thaj rodijam tut!" **49** O Isus vaćarda lendje: "Sose rodijen man? Ni li džanen kaj trubul te avav ano čher mingre Dadeso?" **50** Al von ni haljarde so vov manglja te phenol lendje. **51** Tegani irisajlo lencar ano Nazaret thaj ane sa šunola len. Lesi dej sa kala lafura garada ane piro ilo. **52** O Isus barola ano mudrost, ano baripe thaj ano milost ko Dol i ke manuša.

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimsко carstvo dešupandžto berš, o Pontije o Pilat vladisada anि Judeja, o Irod vladisada anि Galileja, o Filip leso phral vladisada anि Itureja thaj anि Trahonitada thaj o Lisanije vladisada anि Avilina, **2** a kana o Ana thaj o Kajafa sesa šorutne sveštenikura, o Lafi e Devleso avilo e Jovanese, e Zaharijase čhavese, anи pustinja. **3** O Jovane đelo taro than dži ko than tare solduj riga tari len e Jordanesi thaj propovedisada kaj e manuša trubun te irin pe tare pumare grehura thaj te aven ko Dol te oprostil lendje thaj te krstin pe. **4** Sar so angleder pisisada o proroko o Isaija: "O glaso

koleso so dol vika ani pustinja: 'Pripremin o drom e Gospodese! Ravnin lese o drom! **5** Sa e doline te pherdon, thaj sa e gore thaj e bregura te ravnin pe! Sa e bande droma te aven prava, a e bilačhe droma te aven ravnime. **6** Thaj sa e manuša ka dičhen e Devleso spasenje!" **7** O Jovane vaćarda bute manušendje save avena ke leste te krstil len: "Tumen e sapese čhave! Ko vaćarda tumenđe kaj šaj te našen tare Devlesi holi so avol? **8** Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irsaljen tare tumare grehura! Ma xoxaven tumen golesa so vaćaren: 'Amaro paradađ si o Avraam!' Golese kaj, me vaćarav tumenđe kaj o Dol šaj i tare kala bara te vazdol čhaven e Avraame. **9** Golese kaj o tover taro sudo e Devleso ačhol pašo koreno e kašteso thaj dži jekh kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka čhinol pe thaj ka čhudol pe ani jag." **10** E manuša pučlje e Jovane: "So te čera?" **11** O Jovane vaćarda lende: "Kas isi duj fostenura, nek dol jekh kolese so naj le nijekh, thaj kas isi xamase, nek dol kole kas naj." **12** Avile te krstin pe thaj i nesave carincura thaj pučlje le: "Učitelju, so te čera amen?" **13** O Jovane phenda lende: "Ma manden pobut nego so si tumenđe vaćardo taro vlast." **14** I nesave vojnikura pučlje le: "A amen so te čera?" Vov vaćarda lende: "Khanikastar ma len silasa e pare thaj ma čeren xoxaipe pe nikaste. Aven baxtale kolesa kobor počinen tumen." **15** E manuša ađućarde e Mesija thaj savore pučljepe ane pire ile naj li o Jovane o Mesija. **16** Al o Jovane vaćarda savorenđe: "Me krstiv tumen pajesa, al avol khoni savo si po baro mandar. Lese naj sem dostoјno ni e dora tare sandale te putrav. Vov ka krstil tumen e Svetone Duxosa thaj e jagasa. **17** Le isi vila ane vasta te čistil o gumno thaj te čidol o điv ane piro ambari, al i pleva ka phabarol jagasa savi ka phabol thaj ni ka ačhol." **18**

Gija o Jovane opomenisada e manušen bute lafurencar thaj propovedisada lendje o Lačho Lafi. **19** Al o Jovane prekorisada e vladare e Irode golese so lija romnjače pire phralese romnja e Irodijada thaj paše but bilačhe buća so čerda. **20** Pale sa gova o Irod čerda vadži jekh bilačhipe: čhuta e Jovane ano phanglipe. **21** Kana o Jovane krstisada sa e manušen, krstisajlo i o Isus. Thaj dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo **22** thaj o Svetu Duxo ulilo pe leste ano oblik sar golubo. Thaj šundilo glaso taro nebo: "Tu san mingro čhavo o manglo! Tu san palo mingro manglipe!" **23** E Isuse sasa paše tranda berš kana počnisada piri služba. E manuša smatrisade kaj o Isus si čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Iljijaso. **24** O Ilijas sasa čhavo e Matataso, O Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Janejaso. O Janej sasa čhavo e Josifeso. **25** O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa čhavo e Eslijaso. O Eslija sasa čhavo e Nangejeso. **26** O Nangej sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. **27** O Joda sasa čhavo e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risaso. O Risa sasa čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O Salatiil sasa čhavo e Nirijaso. **28** O Niri sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso. O Kosam sasa čhavo e Elmadameso. O Elmadam sasa čhavo e Ireso. **29** O Ir sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa čhavo e Matatoso. O Matat sasa čhavo e Leviso, **30** O Levi sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif

sasa čhavo e Jonameso. O Jonam sasa čhavo e Eliakimeso.

31 O Eliakim sasa čhavo e Melejaso. O Meleja sasa čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo e Matateso. O Matata sasa čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo e Davideso. **32** O David sasa čhavo e Jesejeso. O Jesej sasa čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo e Voozeso. O Vooz sasa čhavo e Salmonesos. O Salmon sasa čhavo e Naasoneso. **33** O Naason sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo e Adminesos. O Admin sasa čhavo e Arnijeso. O Arni sasa čhavo e Esromesos. O Esrom sasa čhavo e Fareseso. O Fares sasa čhavo e Judaso. **34** O Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov sasa čhavo e Isaakoso. O Isaak sasa čhavo e Avraameso. O Avraam sasa čhavo e Taraso. O Tara sasa čhavo e Nahoreso. **35** O Nahor sasa čhavo e Seruheso, O Seruh sasa čhavo e Ragaveso. O Ragav sasa čhavo e Falekeso. O Falek sasa čhavo e Evereso. O Ever sasa čhavo e Salaso. **36** O Sala sasa čhavo e Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e Nojeso. O Noje sasa čhavo e Lameheso. **37** O Lameh sasa čhavo e Matusaleso. O Matusal sasa čhavo e Enoheso. O Enoch sasa čhavo e Jareteso. O Jaret sasa čhavo e Malaleileso. O Malaleil sasa čhavo e Kainameso. **38** O Kainam sasa čhavo e Enoseso. O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e Adameso. O Adam sasa čhavo e Devleso.

4 O Isus pherdo Svetone Duxosa irisajlo tari len o Jordan. O Duxo inđarda le ani pustinja, **2** kaj iskušisada le o beng saranda đive. Gola đive o Isus khanči ni xalja thaj kana nakhle e saranda đive, bokhajlo. **3** Tegani vaćarda lese o beng: "Te san e Devleso Čhavo, phen kale barese te avol mangro." **4** O Isus phenda lese: "Ano Sveti lili si pisimo: 'O manuš ni ka avol džuvdo samo

taro mangro [nego tare dži jekh Lafi e Devleso].” **5** Pale gova ikalda le o beng ko učo than thaj tari jekh drom sikada lese sa e carstvura ki phuv. **6** O beng vaćarda e Isusese: “Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj mande dija pe thaj me ka dav la kase mangav. **7** Ako pere pe koča angle mande, sa ka avol ċiro.” **8** O Isus vaćarda lese: “Ano Sveto lil si pisimo: ‘Per ke koča e Gospodese e Devlese cirese thaj lese jekhese kande.’” **9** Pale gova inđarda le o beng ano Jerusalim, čhuta le najučeste po Hram thaj vaćarda lese: “Te san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele. **10** Golese kaj ano Sveto lil si pisimo: ‘Vov ka phenol pire melekurende te aračhen tut,’ **11** thaj: ‘Von ka len tut ke vasta te ma čalave tut ko bar cire pingresa.’” **12** O Isus vaćarda lese: “Ano Sveto lil si pisimo: ‘Ma iskuši e Gospode, e Devle cire.’” **13** Kana o beng završisada sa lese iskušenjura, đelo lestar dži aver nesavo vreme. **14** O Isus irisajlo ano zuralipe e Duxoso ani Galileja thaj o lafi lestar đelo pe sa e phuva. **15** Sikada ane lende sinagoge thaj savore šukar lestar vaćarde. **16** Tegani avilo o Isus ano foro Nazaret kaj barilo thaj ko savato palo piro adeti, đelo ani sinagoga thaj uštido te čitil. **17** Dije le o Lil e prorokoso e Isaijsa, vov putarda o Lil thaj arakhlija than kaj sasa pisimo: **18** “O Duxo e Gospodeso si pe mande, golese kaj pomazisada man te anav o Lačho Lafi e čororenđe, [bičhalda man te sastarav len, saven isi dukhade ile], thaj te vaćarav e phanglende kaj ka aven oslobodime, thaj e korenđe kaj ka dičhen, thaj e mučime kaj ka aven slobodna, **19** te vaćarav taro lačho berš taro milost e Gospodeso.” **20** Tegani phanglja o Lil, dija le e slugase thaj bešlo. Savore ani sinagoga dikhlije ane leste **21** thaj o Isus lija te vaćarol lende: “Adive pherdile kala lafura so akana šunden.” **22** Savore lestar

vaćarde šukar thaj sesa zadilime gole šukar lafurencar so iklilo andaro leso muj thaj pučlje pe: "Naj li kava e Josifeso čavo?"

23 O Isus vaćarda lende: "Čače tumen mande ka vaćaren kaja poslovica: 'Lekarona, sastar korkore tut!' So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum, čher i kate ane ciro than kaj bariljan." **24** Tegani vaćarda: "Čače vaćarav tumendje, nijekh proroko naj manglo ane piro than kaj barilo. **25** A čače vaćarav tumendje: But romnja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršnd ni pelo trin berš thaj šov čhon thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. **26** Al o Ilija ni sasa bičhaldo ni jekhaće lendar, sasa bičhaldo ki jekh džuvli kaso rom mulo ke abandžijengo foro Sarepta pašo Sidon. **27** Thaj but gubava sesa ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisijeso. Thaj khoni lendar ni thodilo, nego thodilo o Neman o Sirijanco." **28** Savore ani sinagoga pherdile holi kana kava šunde. **29** Uštile thaj tradije le avral taro foro. Inđarde le ko brego najuče kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. **30** Al o Isus nakhlo maškar lende thaj đelo pire dromesa. **31** Pale gova o Isus ulilo ano Kafarnaum ano Galilejsko foro thaj sikada ko savato. **32** E manuša čudisajle lese sikajimasa, golese kaj ane lese lafura sasa vlast. **33** Gothe ani sinagoga sasa manuš ane kaste sasa o bilačho duxo thaj dija vika zurale: **34** "So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan li te uništi amen? Džanav ko san tu: Sveco e Devleso!"

35 O Isus pretisada le: "Phande čo muj thaj iklji lestar!" Tegani o beng perada e manuše angle sa e manuša, iklilo lestar thaj khanći ni čerda lese bilačhe. **36** Ane savorende avili i dar thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: "Save si kala lafura! Ano autoritet thaj ano zuralipe vaćarol e bilačhe duxurendje te ikljon thaj von ikljen!" **37** Thaj đelo o lafi lestar ane sa e pašutne thana.

38 O Isus uštilo gothar andari sinagoga thaj avilo ano čher e Simoneso. E Simonese sasuja sasa la bari jag thaj rodije lestar te sastarol la. **39** O Isus ačhilo paše late, pretisada e jagaće thaj i jag mukhlja la. Sigate uštili thaj kandija len. **40** Kana pelo o kham, ande angle leste savoren saven sesa nasvale manuša tare dži jekh nasvalipe. Vov pe savorende čhuta pire vasta thaj sastarda len. **41** Tare pherdo manuša iklile e benga thaj dije vika vaćarindoj: "Tu san o Čhavo e Devleso!" Al o Isus darada len te ma vaćaren khanikase golese kaj džanglie kaj si vov o Hrist. **42** Kana đivesajlo, o Isus iklilo thaj đelo ani pustinja. E manuša rodije le thaj avile leste thaj manglie te ačhaven le te ma džal lendar. **43** Al o Isus vaćarda lendje: "Trubul i ane avera forura te vaćarav o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso, golese kaj sem paše gova bičhaldo." **44** Thaj ni ačhada te vaćarol ane sinagogue ani Judeja.

5 Jekh drom kana o Isus ačhilo pašo Galilejsko jezero, čidije pe paše leste but manuša, te šunen o Lafi e Devleso. **2** Tegani dikhlija duj čamcura kaj ačhen ki obala. E manuša save dolen mačhe iklile lendar thaj thode e mreže. **3** O Isus dija ano čamco savo sasa e Simoneso thaj pučlja le te crden le zala ano paj. Pale gova bešlo thaj taro čamco sikada e manušen. **4** Kana ačhilo te vaćarol e manušendje, vaćarda e Simonese: "Dža ko duboko paj thaj čhude e mreže thaj dol mačhen." **5** O Simon vaćarda lese: "Gospode! Celo rat dijam zor thaj khanči ni doldam, al tu te phendan, ka čhudav e mreže." **6** Kana čerde gova, dolde bute mačhen thaj e mreže lije te pharadon. **7** Tegani vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te aven te pomožin lendje. Von avile thaj pherde solduj čamcura gija so lije te pherdon paj taro pharipe e mačhengo. **8** Kana gova dikhlija

o Simon Petar, pelo ke koča angle Isusese pingre thaj vaćarda:
"Dža mandar, Gospode! Me sem grešno manuš." **9** Golese kaj i
dar dolda le thaj savoren save sesa lesa, tare but mačhe so
dolde. **10** Gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane, e čhaven
e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Tegani o Isus
vaćarda e Simonese: "Ma dara, od akana ka dole e manušen."
11 Kana ikalde e čamcura ki obala, ačhade sa thaj đele pale
lest. **12** Kana sasa o Isus ane jekh foro, avilo paše leste jekh
manuš so sasa but gubavo. Kana dikhla e Isuse pelo angle
lest mujesa dži ki phuv thaj molisada le vaćarindoj: "Gospode!
Ako mande, šaj te sastare man!" **13** O Isus vazdija piro va, dolda
le thaj phenda: "Mangav. Av thodo!" Thaj i guba tare lesi koža
sigate crdija pe. **14** Tegani o Isus naredisada lese: "Ma vaćar
gova khanikase, nego dža thaj sikav tut e sveštenikose! Indar
kurbano sar so zapovedisada o Mojsije ano zakon pašo čiro
thodipe, te bi avola tut svedočanstvo angle lende." **15** O lafi taro
Isus sa pobut šundilo. E manuša sa pobut čidije pe te šunen
le thaj te sastarol len tare lengo nasvalipe. **16** Al vov đelo ko
than kaj naj khoni thaj molisajlo. **17** Jekh đive o Isus sikada
ano jekh čher thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja tare
Mojsijaso zakon save avile tare sa e gava andari Galileja, andari
Judeja thaj andaro Jerusalim. A i zor e Gospodesi sasa po Isus
te bi vov sastarola. **18** Thaj nesave manuša ande ano than e
pašljimaso jekhe manuše savo naštine te phirol. Thaj rodije sar
te anen le thaj te mučhen le anglo Isus. **19** Kana ni arakhlae kotar
te anen le andre tare but manuša, uštile po čher thaj taro tavano
mukhlje le sa e thanesa e pašljimaso ko maškar anglo Isus. **20**
Kana dikhla lengo pačajipe, vaćarda lese: "Manušeja, oprostime
si će grehura!" **21** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon

lje ane peste te den godī: "Ko si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e grehura sem jekh Dol?" **22** Kana o Isus haljarda so von den godī ane peste, vaćarda lendē: "So den godī ane tumare ile? **23** So si poločhe, te phenol pe: 'Oprostime si cire grehura', il te phenol pe okolese savo našti phirol: 'Ušti thaj phir'? **24** Al te džanen kaj isi man, o Čhavo e manušeso, vlast ki phuv te oprostiv e grehura, me ka sikavav tumendē mingri zor." Tegani irisajlo premalo manuš savo naštine te phirol thaj phenda: "Tuće phenav! Ušti thaj le ciro than e pašljimaso thaj dža čhere."

25 Sigate kova manuš uštilo angle lende thaj lija piro than e pašljimaso thaj đelo pese čhere hvalindoj e Devle. **26** Savore sesa zadivime thaj hvalisade e Devle. Pherdile dar thaj vaćarde: "Baro čudo dikhlijam ađive!" **27** Pale gova iklilo o Isus thaj dikhija e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina thaj vaćarda lese: "Av pale mande." **28** Thaj o Levi uštilo, ačhada sa gothe thaj đelo pale leste. **29** E Isusesecērda o Levi ane piro čher baro xape. Sesa gothe but carincura thaj avera manuša save bešle lesa ko astali. **30** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije te prevaćaren e Isusesecērda sikadendē: "Sose xan thaj pijen e carincurencar thaj e grešnikurencar?" **31** O Isus vaćarda lendē: "Ni trubul e sastendē doktora, nego e nasvalendē. **32** Me ni aviljem te akharav ko pokajipe e pravednikuren, nego e grešnikuren." **33** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pučje e Isuse: "Sose e Jovanecērda postin thaj molin pe e Devlese, gija čeren thaj e farisejska sikade, al cire xan thaj pijen?" **34** O Isus vaćarda lendē: "Šaj li čhuve e gosturen save avile ko abav te postin, dok slavin e mladoženjasa? **35** Al ka avol o đive kana ka len lendar e mladoženja. Ane gova đive i von ka postin." **36** Thaj vaćarda lendē i paramič: "Khoni ni čhuvol kotor

taro nevo fostano po purano fostano, golese kaj i o nevo ka pharadol thaj o kotor taro nevo fostano ni ačhol šukar ko purano.

37 Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morčha thaj i mol ka čhordol, a e morčha ka pharadon. **38** Golese i nevi mol čhuvol pe ane neve morčha [thaj gija solduj ka arakhadon]. **39** Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi, golese kaj phenol: 'I purani si pošukar.'"

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškarō dīv. Lese sikade lije o dīv, morde vastencar thaj xalje. **2** Nesave fariseja pučlje: "Sose čeren kova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso zakon?" **3** O Isus vaćarda lende: "Ni li čitisaden ano Sveti lili so čerda o David kana bokhajlo vov thaj i kola so sesa lesa? **4** Dija ano čher e Devleso thaj lija e mangre save sesa posvetime, save šajine te xan samo e sveštenikura. O David xalja thaj dija i kolendē so sesa lesa." **5** Tegani o Isus vaćarda lende: "Me, o Čhavo e manušeso, sem o gospodari e savatoso." **6** Ko aver savato o Isus dija ani sinagoga thaj lija te sikavol. Gothe sasa jekh manuš kaso desno va sasa šuko. **7** E učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e fariseja dikhlije palo Isus, na li ko savato ka sastarol, te bi čerena le bande. **8** Al o Isus džanglja so von den godī thaj vaćarda e manušese kaso va sasa šuko: "Ušti thaj ač akari ko maškar!" O manuš uštalo thaj ačhilo angle lende. **9** Tegani o Isus vaćarda lende: "Te pučav tumen: Ko savato li šaj čerol pe šukar il bilačhe? Te aračhol pe o džuvdipe il te mudarol pe?" **10** Thaj dikhlija savoren so sesa gothe thaj vaćarda e manušese: "Pruži čo va." I vov pružisada po va thaj leso va sastilo. **11** E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono pherdile bari holi thaj lije te vaćaren jekh averese so te čeren e Isusesa. **12** Ane gola dīvesa o Isus iklilo ko brego te molil pe e Devlese

thaj sasa celo rat ano molipe e Devlesa. **13** Kana sasa đive, akharda pire sikaden, lendar birisada dešudujen thaj akharda len apostolura: **14** e Simone kas akharda Petar, thaj lese phrale e Andrija, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, **15** e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejevese čhave thaj e Simone savo sasa Ziloto, **16** e Juda e Jakoveso thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le. **17** O Isus ulilo taro brego pire Dešudujencar thaj ačhilo ko ravno than. Odori sesa but lese sikade thaj but manuša andari sa i Judeja, andaro Jerusalim, andare Tirska thaj Sidonska krajura thaj tare pašutne thana save si pašo more. **18** Von avile te šunen le thaj te sastardon tare piro nasvalipe. Sastardile i kola save sesa mučime tare bilačhe duxura. **19** Sa e manuša rodije te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola zor thaj sastardona savore. **20** O Isus dikhlija ane pire sikade thaj vaćarda: "Blagoslovime sen tumen save sen čore, golese kaj tumaro si o Carstvo e Devleso. **21** Blagoslovime sen tumen save sen akana bokhale, golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen save akana roven, golese kaj ka asan. **22** Blagoslovime sen kana e manuša mrzin tumen, čhuden tumen, ladžaren tumen thaj tumaro alav ni manden thaj dičhen tumen sar bilačhen golese so pačan ane mande, ano Čhavo e manušeso. **23** Radujin tumen ane gova đive thaj čhelen, golese kaj bari si tumari plata ko nebo. Golese kaj gija čerde e prorokurende i lendje paradada. **24** Al jao tumendje e barvalendje, golese so već lijen tumari uteha. **25** Jao tumendje save sen akana čale, golese so ka bokhavon. Jao tumendje save akana asan, golese so ka tugujin thaj ka roven. **26** Jao tumendje kana sa e manuša vaćaren šukar tumendar, golese kaj gija i lendje paradada vaćarde šukar tare xoxavne prorokura!" **27**

O Isus vadži vaćarda: "Al tumendē save šunen man, vaćarav:
Mandēn tumare dušmanuren! Šukar čeren kolendē save mrzin
tumen! **28** Blagoslovin kolen save den tumen armaja! Molin
tumen e Devlese kolendē save bilačhe čeren tumencar. **29**
Kolese savo čalavol tut pi čham, iri thaj aver čham, kole savo
mandol tatar o ogrtači, de le te lol i čo gad. **30** De svakone kova
so rodol tatar, thaj te khoni khanči lija tatar, ma rode gova te iril
tuće. **31** Gova so mandēn te čeren e manuša tumendē, gova i
tumen čeren lendē! **32** Ako mandēn samo kolen save tumen
mandēn, savi si tumari hvala? Golese kaj čak i e grešnikura
mandēn kolen save len mandēn. **33** Thaj ako čeren šukar samo
kolendē save tumendē čeren šukar, savi si tumari hvala? Golese
kaj i e grešnikura čeren gija. **34** Thaj ako den zajam kolendē
savendar ađućaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese
kaj i e grešnikura e grešnikurenđe den zajam te len palem gaći.
35 Nego, mandēn tumare dušmanuren thaj čeren lendē šukar!
Den zajam te ni mandēn khanči golese. Gija ka avol tumen bari
plata thaj ka aven čhave e Najbare Devlese, golese kaj si vov
šukar i e nezahvalnonendē thaj e bilačhendē. **36** Golese aven
milosrdna sar so si tumaro Dad taro nebo milosrdno." **37** O Isus
vadži vaćarda: "Ma sudin thaj ni ka aven sudime. Ma osudin thaj
ni ka aven osudime. Oprostин thaj ka avol oprostimo tumendē.
38 Den thaj ka dol pe tumendē. Pobari mera thaj popherdi ka dol
pe tumendē ane tumare vasta. Golese kaj, save merasa merin,
gaći ka iril pe tumendē." **39** Thaj o Isus vaćarda lendē paramič:
"Šaj li o koro e kore te inđarol? Na li solduj ka peren ani rupa?
40 Nijekh sikado naj pobaro tare piro učitelji. Kana ka sikljol sa,
ka avol sar piro učitelji. **41** Sose dičhe i treska ane čire phralesi
jakh, al o kaš ani čiri jakh ni dičhe? **42** Sar šaj vaćare čire

phralese: 'Phrala, ač te ikalav i treska andari ĉiri jakh', al o kaš ani ĉiri jakh ni dičhe? Dujemujengo! Ikal angleder o kaš andari ĉiri jakh, pa ka dičhe te ikale i treska andari ĉire phralesi jakh."

43 O Isus vadži vaćarda: "Golese kaj naj šukar kaš savo bijanol bilačho bijandipe, ni bilačho kaš savo bijanol šukar bijandipe. **44**

Sa e kašta pindžardon pale lengo bijandipe. Golese kaj i smokve ni ĉiden pe tare kangre thaj ni e drakha ni ĉiden pe tari kupina.

45 E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar ikljol šukar. Thaj bilačho manuš andare piro ilo ikalol bilačhipe, golese kaj andaro muj leso ikljol kova sosa si pherdo leso ilo." **46** O Isus vadži vaćarda: "Sose akharen man: 'Gospodel! Gospodel!', a ni

ceren kova so vaćarav tumendje? **47** Ka sikavav tumendje savo si dži jekh savo avol ke mande thaj šunol mingre lafura thaj ĉerol len. **48** Vov si sar manuš savo ĉerda piro čher. Pa hunda rupa thaj čalada temelji ko bar. Thaj kana avile e paja, avili i bari len pe gova čher thaj naštinev te peravol le, golese kaj si leso temelji ko bar. **49** Al kova savo šunda a ni ĉerda, si sar manuš savo ĉerda piro čher ki phuv bizo temelji. Thaj kana avilo o paj, gova čher sigate pelo dži o temelji."

7 Kana vaćarda o Isus sa kava angle manuša, ċelo ano foro Kafarnaum. **2** Gothe jekhe rimskone kapetano sasa jekh sluga savo sasa nasvalo dži o meripe thaj save but manglja. **3** Kana o kapetano šunda e Isusese, bičhalda leste nesave jevrejskone phurederen te molin le te avol te sastarol lese sluga. **4** Kana avile ko Isus, but molisade le vacarindo: "Vov zasluzil gova te ĉere lese, **5** golese kaj mandol amaro narodo thaj ĉerda amendje sinagoga." **6** Gija, o Isus ċelo lencar. Kana ni sesa dur taro čher, bičhalda o kapetano pire amalen te vaćaren lese: "Gospode! Ma čhuv tuće gova pharipe golesa so ka de ane mingro čher, golese

kaj me naj sem dostojo te ave tali mingri streja. **7** Golese ni mangljem te avav angle tute kaj naj sem dostojo. Nego vaćar samo jekh lafi thaj sigate ka sastol mingro manglo sluga. **8** Golese kaj i me sem manuš tale nekaso autoritet thaj isi man tale mande vojnikura, pa vaćarav jekhese: 'Dža', thaj vov džal. Vaćarav dujtonese: 'Av', thaj vov avol. Vaćarav mingre slugase: 'Ćer', thaj ćerol gova." **9** Kana šunda gova o Isus, čudisajlo thaj irisajlo e manušendje save đele pale leste thaj vaćarda lendje: "Vaćarav tumenđe, nijekhe Jevreje vadži ni arakhljem ano Izrael save isi gaći pačajipe." **10** Tegani kola manuša so sesa bičhalde, irisajle čhere thaj arakhlij e nasvale sluga saste. **11** Na but pale gova, o Isus đelo ano foro savo akhardola Nain. Đele lesa lese sikade thaj pherdo manuša. **12** Kana avile pašo vudar e foroso, nesave manuša ikalde jekhe terne čhave, savo mulo. Vov sasa jekhoro čhavo jekha dejako, savako rom mulo. Pherdo manuša andaro foro džana lasa te prahon e čhave. **13** Kana dikhlja la o Gospod, pelo lese žal laće thaj vaćarda: "Ma rov!" **14** Tegani avilo paše thaj dolda pe po than kaj sasa pašljardo o mulo čhavo. E manuša save indarena le ačhile thaj o Isus vaćarda: "Čhaveja! Tuće vaćarav, ušt!" **15** O mulo čhavo bešlo thaj lija te vaćarol, a o Isus dija le lese daće. **16** Savore darajle thaj hvalisade e Devle vaćarindoj: "Baro proroko si maškar amende!" Thaj: "O Dol avilo te pomognil pire manušendje!" **17** Kava šundilo taro Isus ani sa i Judeja thaj ane sa e pašutne thana. **18** E Jovanese e Krstiteljese sikade vaćarde lese sa kava so o Isus ćerda. Tegani akharda o Jovane pire dujen sikaden **19** thaj bičhalda len ko Gospod te pučen le: "Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te ađućara avere?" **20** Kana avile gola duj manuša ko Isus, phende lese: "O Jovane o Krstitelj bičhalda amen tute te puča

tut: ‘Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te ađućara avere?’’ **21** Ane gova sato o Isus sastarda buten taro lengo nasvalipe, tare lengo pharipe thaj tare bilačhe duxura thaj bute koren dija dičhipe. **22** Gija o Isus phenda e Jovanese sikadendje: “Džan thaj vaćaren e Jovanese so dikhlijen thaj so šunden: e kore dičhen, e bandje phiren, e gubava thodon, e kašuće šunen, e mule ušten taro meripe thaj e čororenđe vaćarol pe o Lačho Lafi. **23** Blagoslovimo si kova savo naj sablaznimo paše mande!” **24** Kana đele e Jovanese sikade, o Isus lija te vaćarol taro Jovane e bute manušendje: “So ikliljen te dičhen ki pustinja? I trska, savi bandol ki balval? **25** Il so ikliljen te dičhen? Manuše ane barvale fostanura urade? Na! Kola save phiraven barvale fostanura thaj ano šukaripe, bešen ane carska palate. **26** Il so ikliljen te dičhen? Proroko? Va, me phenav tumendje, vov si pobut taro proroko. **27** Golese so, o Jovane si manuš kastar si pisimo ano Sveti lili: ‘Ak, me bičhalav mingre glasniko angle tute, savo ka pripremil tuće o drom angle tute.’ **28** Vaćarav tumendje: maškare sa e manuša save sesa bijande tare romnja, ni sasa khoni pobaro taro Jovane. Al i o emcikno ano Carstvo e Devleso pobaro is lestar.” **29** Sa e manuša so šunde e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e Devleso sikajipe čačukano, golesa so krstisajle e Jovanese krstimasa. **30** Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono čhudije o plan e Devleso savo sasa lendje thaj ni manglje o Jovane te krstil len. **31** O Isus vaćarda: “Kasa te uporediv e manušen tari kaja kuštik save si akana džuvde? Sar kaste si von slična? **32** Von si sar čavore save bešen ko drom thaj akharen jekh avere vaćarindo: ‘Bašaldam tumendje vesela đilja, a tumen ni čhelden! Bašaldam tumendje žalosna đilja, a tumen ni rujen!’ **33** Golese kaj, avilo o Jovane o Krstitelj

savo ni xalja mangro thaj ni pijola mol, a tumen vaćaren: 'O beng ane leste!' **34** Aviljem me, o Čhavo e manušeso, savo xav thaj pijav, a tumen vaćaren: 'Dikh, manuš halano thaj mato, amal e carincurengō thaj e grešnikurengō!' **35** Al, sa gola so prihvatisade gova sikajipe, phende kaj si e Devleso mudrost čačukano!" **36** Jekh fariseji kaso alav sasa Simon dija vika e Isuse te avol te xal mangro ke leste. O Isus đelo ano čher e farisejeso thaj čhuta pe pašo astali. **37** Thaj dikh, ane gova foro sasa i džuvli savaće džanglia pe kaj si grešnica. Voj šunda kaj si o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, i avili andre thaj anda kučalo miris ko čaro savo sasa taro mermerno bar. **38** Voj ačhili palo Isus thaj rojindoj, peli ke pire koča paše lese pingre thaj lija te thovol len pire jasvencar. Tegani koslja len pire balencar, čumidija lese pingre thaj makhlja len e mirisesa. **39** Kana gova dikhlija o farisej savo akharda le, vaćarda ane peste: "Te avol kava manuš proroko, bi džanola ko si kaja džuvli savi dolol le. Vov bi džanola kaj si grešnica!" **40** O Isus phenda lese: "Simone! Isi man khanči te vaćarav tuće." Vov vaćarda: "Učitelju, vaćar!" **41** O Isus vaćarda: "Duj džene sesa dužna jekhe manušese. Jekh sasa dužno panšel srebrenjakura a o dujto pinda. **42** Kana len naj sasa te irin, kova manuš oprostisada soldujenđe. Vaćar, tare kala duj savo ka mandol le pobut?" **43** O Simon vaćarda lese: "Pa bi phenava kolese kas sasa pobaro dugo." A o Isus vaćarda lese: "Gija si, šukar vaćardan." **44** Tegani irisajlo o Isus premali džuvli thaj vaćarda e Simonese: "Dičhe li kala džuvlja? Me aviljem ane čiro čher thaj paj ni andan mingre pingrendje, al voj pire jasvencar thoda len thaj pire balencar koslja len. **45** Ni čumidipe ni dijan man, al voj sar aviljem, ni ačhili te čumidol mingre pingre. **46** Uljesa ni makhljan mingro šoro, al voj mirisesa

makhija mingre pingre. **47** Golese vaćarav tuće: 'Baro manglipe sikada mande, golese so si laće oprostime but bare grehura. Al kase zala oprostime, sikavol zala manglipe.' **48** A laće vaćarda: "Oprostime si cire grehura." **49** Tegani ane peste lije te vaćaren kola so sesa lesa pašo astali: "Ko si kava savo šaj oprostil e grehura?" **50** Al o Isus vaćarda e džuvljače: "Ćiro pačajipe spasisada tut. Dža ano mir!"

8 Pale gova o Isus đelo ane forura thaj ane gava. Sikada thaj vaćarda taro Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso. Lesa đele e dešuduj sikade **2** thaj nesave džuvlja save sesa sastarde tare benga thaj nasvalipe: i Marija (savi akhardola Magdalena, kastar iklike efta bilačhe duxura), **3** thaj i Jovana (romni e Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod) thaj i Suzana thaj avera but džuvlja save kandije pumare parencar e Isuse thaj lese sikaden. **4** Kana cidiye pe but manuša tare sa e forura thaj avile pašo Isus, vov vaćarda lendje paramič: **5** "Iklilo o manuš savo čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sejisada, nesavo seme pelo po drom. Gothe uštade le e manuša thaj e čiriklja sa xalje le. **6** Nesavo seme pelo pe bara. Barilo thaj šučilo, golese kaj naj sasa paj ani phuv. **7** Thaj nesavo seme pelo pe kangre. O seme barilo e kangrencar thaj e kangre tasade le. **8** Thaj nesavo seme pelo pi šukar phuv. Barilo thaj anda šel droma pobut." Kana vaćarda kava, dija vika: "Kas isi kana te šunol, nek šunol." **9** E Isusesekadu pučlje le: "Vaćar amendje so značil kaja paramič?" **10** Vov vaćarda: "O Dol tumende dija te džanen o garajipe tare leso Carstvo, al averenđe vaćarav ane paramiča, te pherdol okova so ačhol ano Svetu lili: 'Ka dičen, al ni ka shvatin; ka šunen, al ni ka haljaren.' **11** Kaja paramič phenol kava: O seme si o Lafi e Devleso. **12** O seme savo pelo po drom si manuša save šunen o Lafi e Devleso thaj

avol o beng, lol o Lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni
aven spasime. **13** O seme savo pelo pe bara gola si manuša
save šunen radosno thaj len o Lafi sar luluđa saven naj koreno.
Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani
prestanin te pačan. **14** A o seme savo si ane kangre gola si kola
manuša save šunen o Lačho Lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj
o guglipe kale svetoso tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. **15**
A o seme savo si ki šukar phuv gola si manuša save šunen o
Lafi thaj gova Lafi ićaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži kaj
ni anen šukar bijandipe.” **16** “Khoni ni phabarol i svetiljka te
bi učharola la e čaresa il te bi čhuvola talo than e sojimaso.
Čhuvol la ke svetiljkako than te šaj okola save den andre, dičhen
o svetlo. **17** Sa so si garado ka avol pučardo thaj so si čerdo
garandoj ka ikljol ko dičhipe. **18** Golese pazin sar šunen. Golese
so, kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i kova zala
so dol gođi kaj isi le.” **19** Avile e Isusesi dej thaj lese phrala thaj
naštine tare but manuša te vaćaren lesa. **20** Thaj khoni vaćarda
e Isusese: “Ćiri dej thaj cire phrala ačhen avri thaj manden te
dičhen tut.” **21** Al vov vaćarda lendje: “Mingri dej thaj mingre
phrala si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj ićaren le.” **22**
Jekh đive o Isus phenda pire sikadendje: “Te nakha ki aver rig e
jezerosi.” Dijeano čamco thaj đele. **23** Thaj kana pojdisade, o
Isus zasuta. Tegani uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj
thaj but darajle so sesa ano baro opasnost. **24** E sikade avile
pašo Isus thaj lije te den vika: “Gospode! Gospode! Ka tasiva!”
Vov uštilo thaj zapovedisada e balvaljače thaj e bare pajese te
ačhen, thaj von ačhile thaj pale gova khanči ni šundilo. **25** A o
Isus pučlja len: “Kaj tumaro pačajipe?” A e sikade darajle thaj
čudisajle, pučindoj jekh averese: “Savo si kava so e balvaljendje

thaj e pajese zapovedil te ačhen thaj von šunen le?" **26** Tegani resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. **27** Kana iklilo o Isus taro čamco, avilo paše leste andaro foro jekh manuš ane kaste sesa benga. But berša sasa nango thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. **28** Kana dikhla e Isuse, dija vika thaj pelo ke pe koča angle leste. Tare sa o glaso dija vika: "So mande mandar, Isuse, Čhaveja embare Devleso? Moliv tut, ma muči man!" **29** Golese so o Isus već zapovedisada e bilačhe duxose te ikljol andare kava manuš. Angleder, e manuša phandena le ane sindira thaj aračhena le. Al vov čhinola e sindira thaj o beng inđarola le ani pustinja. **30** O Isus pučlja le: "Sar si ciro alav?" Vov phenda: "Legija," golese kaj but benga sesa ane leste. **31** Thaj e benga molisade e Isuse te ma bičhalol len ano bezdan. (*Abyssos g12*) **32** Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save čarona. E benga molisade e Isuse te mučhol len te džan ane gola bale. Thaj o Isus mukhlja len te džan. **33** Tegani iklile e benga andare kova manuš thaj đele ane bale. Thaj e bale lije te prasten taro brego ano jezero thaj tasile. **34** Kana e manuša save arakhlij e balen, dikhlae so sasa, našle thaj đele te vaćaren tare gova ano foro thaj ane gava. **35** Tegani e manuša iklile te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhlij e manuše kastar iklile e benga, sar bešol urado paše Isusese pingre thaj si gođaver. Thaj von darajle. **36** Kola save gova dikhlae, vaćarde averendje sar o Isus sastarda e manuše ane kaste sesa e benga. **37** Tegani sa e manuša tari Gerasinsko phuv molisade e Isuse te džal lendar, golese kaj but darajle. O Isus dija ano čamco thaj irisajlo palal ani Galileja. **38** O manuš kastar o Isus ikalda e benden molisada e Isuse te džal lesa, al o Isus mukhlja le vaćarindoj: **39** "Iri tut ane ciro čher thaj vaćar sa

so čerda tuće o Dol." Gija o manuš đelo thaj vaćarda maškar so o foro so čerda lese o Isus. **40** Kana irisajlo o Isus tari aver rig e jezerosi, e manuša sesa baxtale kana dikhlije le, golese kaj savore ađućarde le. **41** Thaj dikh, jekh manuš kaso alav sasa Jair, o šorutno e sinagogako, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus thaj molisada le te avol ane leso čher, **42** golese kaj sasa le jekhori čhej tare dešuduj berš thaj voj sasa dži o meripe. Kana pojdisada o Isus e Jairesa ane leso čher, cícidije le e manuša. **43** Thaj maškare manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso thavdipe već dešuduj berš. I džuvli sa piro barvalipe so sasa la, dija ke lekara, al nijekh naštine te sastarol la. **44** Voj avili od palal e Isusesec thaj dolda le taro teluno kotor taro fostano thaj tare jekh drom ačhada la lako ratvalipe. **45** O Isus pučlja: "Ko dolda pe gova pe mande?" Dži jekh lendar phende kaj naj von, vaćarda o Petar [thaj kola save sesa lesa]: "Gospode! But manuša si paše tute thaj cíciden tut [a tu puče: 'Ko dolda pe gova pe mande?']." **46** Al o Isus vaćarda: "Khoni dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem zor kaj iklili mandar." **47** Kana dikhlija i džuvli kaj našti garadol, avili darandoj, peli ke pire koča angle leste thaj vaćarda angle sa e manuša sose dolda pe pe leste thaj sar tare jekh drom sastili. **48** O Isus vaćarda laće: "Mingri čhej! Ćiro pačajipe sastarda tut. Dža ano mir!" **49** Dok o Isus vaćarda e džuvljače, avilo jekh andaro čher e Jaireso, e šorutno e sinagogako, thaj vaćarda lese: "Jaire, muli círi čhej. Ma muči e učitelje." **50** Kana šunda gova o Isus, vaćarda lese: "Ma dara! Samo pača thaj voj ka uštol." **51** Kana o Isus avilo ano čher, ni dija khoni te džal andre, sem o Petar, o Jovane thaj o Jakov, e čhejorako dad thaj i dej. **52** Savore ruje andaro vođi pale late thaj o Isus vaćarda: "Ma roven. Ni muli, nego sovol." **53**

Al von asaje e Isusese golese kaj džanglje so muli. **54** Vov dolda e čejora taro va thaj dija vika vačarindoj: "Čhejorije, ušti!" **55** Tare jekh drom irisajlo lako duxo thaj voj sigate uštili. O Isus naredisada lendē te den la te xal. **56** Thaj lako dad thaj laći dej sesa začudime. Al vov zapovedisada lendē khanikase te ma vačaren so sasa.

9 O Isus dija vika e apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa e benga thaj te sastaren taro nasvalipe. **2** Thaj bičhalda len te vačaren taro Carstvo e Devleso thaj te sastaren e nasvalen. **3** Thaj vačarda lendē: "Khanči ma len dromese, ni rovli, ni trasta, ni so te xan, ni pare thaj te ma avol tumen po duj fostanura. **4** Kana džan ane nesavo than, bešen an jekh čher, dži kaj ni pojdin an aver than. **5** Te ni manglje tumen ane gova than, ikljen gothar thaj tresin o praho tar tumare pingre, sar svedočanstvo so ni lije o Lafi e Devleso." **6** Thaj e sikade đele taro than ko than thaj vačarde o Lačho Lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana. **7** Thaj kana šunda o Irod o vladari, taro sa so o Isus čerda, sasa vadži ano čudo golese kaj nesave vačarde kaj o Jovane o Krstitelj uštilo tare mule. **8** Avera vačarde kaj sikadilo ki phuv o Ilija, a nesave vačarde kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro purano vreme. **9** Thaj vačarda o Irod: "E Jovaneso šoro me čhindem, a savo si akana kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglja te dičhol e Isuse. **10** Kana irisajle e apostolura, vačarde e Isusese sa so čerde. O Isus thaj lese sikade đele pašo foro savo akhardol Vitsaida te šaj aven zala korkore. **11** Al but manuša šunde kaj đelo o Isus thaj lije te džan pale leste. O Isus phenda lendē kaj šukar avile. Thaj lija te vačarol lendē taro Carstvo e Devleso thaj sastarda e nasvalen. **12** Kana lija o đive te načhol, avile e dešuduj apostolura pašo Isus thaj vačarde:

“Te mukha e manušen? Nek džan ane pašutne gava thaj ane thana kaj šaj te aračhen khanči xamase thaj kaj šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči.” **13** A o Isus vaćarda lenđe: “Den len tumen te xan.” Thaj von vaćarde lese: “Amen isi samo pandž mangre thaj duj mačhe. Amen li te dža te čina sa kale manušendje te xan?” **14** A gothe sesa paše pandž milje murša. A o Isus vaćarda pe sikadenđe: “Čhuven len te bešen po pinda džene.” **15** Thaj čerde gija thaj bešljarde len savoren. **16** O Isus lija gola pandž mangre thaj gole dujen mačhen, dikhlija ano nebo, blagoslovisada len thaj phaglja e mangre thaj dija ke sikade te den e manušen. **17** Thaj xalje thaj čalile savore thaj čidiye dešuduj korpe okolestar so ačhilo so xalje e manuša. **18** Jekh đive, kana o Isus molisajlo korkoro thaj lesa sesa lese dešuduj sikade. Vov pučlja len: “So vaćaren e manuša, ko sem me?” **19** A e sikade vaćarde lese: “Nesave manuša vaćaren kaj san o Jovane o Krstitelj, a avera kaj san o Ilijia o proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane prorokura savo uštilo tare mule.” **20** A o Isus pučlja len: “A tumen so phenen, ko sem me?” A o Petar vaćarda: “Tu san o Hrist, bičhaldo taro Dol.” **21** A o Isus vaćarda e sikadenđe te ma vaćaren khanikase kaj si vov o Hrist. **22** Thaj phenda: “Golese so me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav but mučimo thaj e phuredera, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono, ka čhuden ma thaj ka mudaren ma thaj trito đive me ka uštav.” **23** A o Isus savorenđe vaćarda: “Ko mandol te džal pale mande nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol o krsto piro svako đive thaj nek džal pale mande. **24** Golese ko mandol po džuvdipe te aračhol, ka hasarol le, a ko hasarol po džuvdipe paše mande vov ka aračhol le. **25** Thaj savo šukaripe ka avol e manuše ako sa

o sveto dobil, a pes hasarol il pese bilačhe čerol? **26** Golese ko ladžal mandar thaj tare me lafura lestar i me, o Čhavo e manušeso, ka ladžav kana ka avav ani slava mingri savi si slava me Dadesi thaj e svetone melekurenđi. **27** Čače vačarav tumenđe, nesave tumendar save sen kate ni ka meren dok ni dičhen o Carstvo e Devleso.” **28** Thaj kana nakhle ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre e Jovane thaj e Jakove thaj iklilo ko brego te molil pe e Devlese. **29** Thaj kana molisajlo leso muj čerdilo averčhande thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. **30** Thaj dikh, tari jekh drom iklile duj manuša thaj lije te vačaren e Isusesa. Gola sesa o Mojsije thaj o Ilija. **31** Sikadile ani slava thaj vačarde tare leso meripe savo trubuja te avol ano Jerusalim. **32** A o Petar thaj kala so sesa lesa von zasute, čim džungadile dikhlije e Isuse ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. **33** Thaj kana lije te crden pe o Mojsije em o Ilija taro Isus, o Petar phenda e Isusese: “Gospode! Šukar kaj sam kate thaj te čera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh e Ilijase.” Ni džanglia so te vačarol. **34** A dok vov gova vačarda avilo o oblako thaj von darajle kana učharda len o oblako. **35** Thaj šunde glaso andare oblakura savo vačarda: “Kava si mingro manglo čhavo save me birisadem, le mangav te šunen.” **36** Thaj kana šundilo o glaso, e sikade dikhlije e Isuse korkore. Thaj von khanči ni vačarde khanikase tar gova so dikhlije. **37** A thearinto đive o Isus em lese sikade kana ulile taro brego, but manuša avile ko Isus. **38** Thaj dikh, tare but manuša akharda le jekh: “Učitelju! Moliv tut dikh pe mo čhavo golese kaj si jekhoro.” **39** Thaj dikh, dolda le o bilačho duxo thaj tari jekh drom lija te dol vika thaj te ikljol lestar i spuma taro muj thaj o duxo ni ačhavol le thaj sa malaksil le. **40** “Molisadem čire sikaden te ikalen e bilačhe duxo, a von

naštine.” **41** O Isus vaćarda lendē: “O, bipačaće thaj bilačhe manušalen! Tumencar sem sa kava vreme, a tumen vadži ni pačan, pučav man vadži kozom trubul te trpiv tumen. An će čhave akari!” **42** A dok avola o čhavoro premal leste o bilačho duxo perada e čhave ki phuv ane grčura thaj lija te tresil le. A o Isus phenda e bendese te ikljol thaj sastarda e čhave thaj dija le lese dадесе. **43** Savore sesa divime e Devlese zuralimasa. Thaj savore divisajle sa okolese so o Isus čerola, a o Isus vaćarda pe sikadenđe: **44** “Šukar šunen e lafura kala: Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e manušendje.” **45** A e sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar garado te našti haljaren thaj darajle te pučen le kale lafese. **46** Thaj e sikade lije te vaćaren maškar pumende ko si lendar embaro. **47** A o Isus džanglia so si ane lendē ile, vov lija e čhavore čhuta le angle peste, **48** thaj o Isus vaćarda lendē: “Savo primil kale čhavore ane mingro alav, man primil thaj ko man primil, primil me Dade savo bičhalda man, golese ko si maškare tumende emcikno, le o Dol dičhol embare.” **49** A o Jovane vaćarda e Isusese: “Gospode! Dikhlijam jekhe sar će alavesa tradol e benđen thaj amen vaćardam lese te ma čerol gova, golese kaj ni džal amencar pale tute.” **50** Thaj o Isus vaćarda lese: “Mučhen le, golese ko naj protiv tumende tumencar si.” **51** Thaj kana sesa paše e đivesa te iril pe ko nebo, o Isus pojdisada ano Jerusalim. **52** Thaj bičhalda glasnikuren angle peste thaj von đele thaj dije ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol. **53** Thaj ni manglje le gothe e manuša, golese kaj dikhlije kaj džal ano Jerusalim. **54** Kana dikhlije e sikade lese o Jakov thaj o Jovane pučlje e Isuse: “Gospode! Mandje li te phena te uljol i jag taro nebo thaj sa te phabarol len [sar so gova čerda o Ilija]?” **55** A o

Isus irisajlo thaj dija vika pe lende. [Phenda: "Ni džanen tar savo duxo sen. **56** Golese kaj me o Čhavo e manušeso ni aviljem te mudarav e manušengo džuvdipe nego te spasiv."] Thaj đele ane aver gav. **57** A sar đele dromesa nesavo manuš vaćarda e Isuse: "Me ka džav tusa kaj tu dža." **58** Thaj o Isus vaćarda: "E lisicen isi jazbina thaj e čirikljen isi len gnezdura, a me, o Čhavo e manušeso, naj man kaj mo šoro te pašljarav." **59** A o Isus avere manušese vaćarda: "Phir pale mande." A o manuš vaćarda: "Gospode! Muk ma angleder te džav te prahov me dade." **60** A o Isus vaćarda lese: "Ačhav e mule, nek prahon pe mulen, a tu ajde vaćar taro Carstvo e Devleso." **61** A aver vaćarda: "Gospode! Me ka džav pale tute, al muk ma te džav te oprostiv man mingre čherutnencar." **62** A o Isus vaćarda lese: "Ni jekh naj pogodno pašo Carstvo e Devleso savo čhuvol po va ko plugo te oril, a dičhol palal."

10 A pale gova odredisada o Gospod averen eftavardeš thaj dujen sikaden thaj bičhalda len duj po duj te džan angle leste ane sa e forura thaj ane thana kaj mangija te džal. **2** A o Isus vaćarda lende: "O čidipe si baro a e bućarne si zala, golese tumen molin e gospodare taro čidipe te bičhalol e bućarnen ke po čidipe. **3** Džan, ak bičhalav tumen sar terne bakren maškare ruva. **4** Ma inđaren kese parencar ni traste ni sandale thaj dok phiren ma ačhen te vaćaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme. **5** Kana den an nesavo čher angleder vaćaren: 'Mir ane kava čher.' **6** Ako gola so bešen ano čher manden o mir, o mir ka avol pe lende, ako ni manden ka iril pe tumendje tumaro mir. **7** Kana džan an nesavo čher, ma taro gova čher džan ke aver. Ačhen ke gova čher thaj xan thaj pijen so isi len, golese kaj o bućarno dostojno si pe plataće. **8** Kana den ane nesavo

foro thaj gothe manden tumen, xan so anen angle tumende. **9**
Sastaren e nasvalen save si ane gova foro thaj vaćaren lenđe:
'Kava sikavol tumendje kaj si o Carstvo e Devleso paše.' **10**
A kana džan ano nesavo foro thaj ni manden tumen gothe,
ikljen ko drom lengo thaj vaćaren: **11** 'Thaj o praho tare tumaro
foro savo si pe amende kosa amendar sar znako kaj o Dol
ka sudil tumendje. Al te džanen paše avilo tumendje o Carstvo
e Devleso.' **12** Vaćarav tumendje kaj e Sodomaće ka avol po
lokho ko đive e Sudoso nego gole manušendje tar gova foro!"
13 "Pharo tumendje, manušalen taro Horazin! Pharo tumendje,
manušalen tari Vitsaida! Golese te bi čerdona e čudura ano
foro Tir thaj ano foro Sidon sar tumende so čerdile, dumutane
bi pokajina pe thaj bi bešena urade ano dorikalo čaršafi thaj
ano praho. **14** A e manušendje taro Tir thaj e manušendje taro
Sidon ka avol poločhe ko sudo nego tumendje. **15** A tumen
manušalen taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? Ka peren dži
ko than kaj si e mule – Had." (**Hadēs g86**) **16** Thaj vaćarda pe
sikadendje: "Ko tumen šunol, man šunol thaj ko tumen čhudol,
man čhudol. Ko čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda
man." **17** Kana irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade radosno
vaćarde e Isusese: "Gospode, e benga pokorisajle amendje ke
ćiro alav." **18** A o Isus vaćarda lenđe: "Me dikhlijem e Satana sar
pelo taro nebo sar munja. **19** Ak dijem tumen zor te ačhen pe
sapa thaj pe škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso thaj khanči
ni ka avol tumendje. **20** A golese tumen ma aven radosna so e
duxura pokorin pe tumendje, nego aven radosna so si tumare
alava pisime ko lil e Devleso ano nebo." **21** Ane gova sato o
Isus pherdilo radost ano Svetu Duxo thaj phenda: "Hvaliv tut,
Dade, Gospode e phuvako thaj e neboso, so garadan čo čaćipe

tare but džangle thaj tare razumna a vaćardan e ciknende. Va,
Dade, golese kaj si gova ĉiri volja.” **22** Thaj irisajlo o Isus ke pe
sikade thaj vaćarda: “Sa mande dija o Dad mingro thaj khoni ni
džanol ko si o Čhavo sem o Dad, ni ko si o Dad sem o Čhavo
thaj okola kase o Čhavo mandol te vaćarol.” **23** Thaj irisajlo e
sikadenje kana sesa korkore thaj vaćarda lendje: “Blagoslovime
si e jakha so dičhen so tumen dičhen. **24** Golese vaćarav
tumenje kaj but prorokura thaj carura manglje te dičhen man
thaj ni dikhlije thaj manglje te šunen man thaj ni šunde.” **25** Thaj
uštilo jekh tare učitelja taro Mojsijaso zakono te iskušil e Isuse
thaj pučlja le: “Učitelju! So trubul te čerav te avol ma džuvdipe
bizo meripe?” (*aiōnios g166*) **26** A o Isus vaćarda lese: “So si
pisimo ane Mojsijaso zakono? Sar tu gova haljare?” **27** A vov
phenda e Isusese: “Mang e Gospod ĉire Devle sa ĉire ilesa, sa
ĉire dušasa thaj sa ĉire zorasa thaj sa ĉire gođasa thaj mang
ĉire pašutne sar korkore tut.” **28** A o Isus vaćarda lese: “Šukar
vaćardan. Čher gova thaj ka avol tut džuvdipe bizo meripe.” **29**
A o učitelji taro zakon manglja te opravdil pe, pa pučlja e Isuse:
“Ko si mo pašutno?” **30** A o Isus vaćarda lese: “Jekh manuš
ulilo taro Jerusalim ano foro savo akhardol Jerihon thaj dolde
le e čora, save uljarde lese šeja thaj marde le. Ğele pese thaj
ačhade le opaš mule pašo drom. **31** Thaj slučajno gole dromesa
nakhllo nesavo jevrejsko svešteniko thaj dikhlija le em crdija pe
lestari aver rig thaj nakhlo. **32** Gija thaj o levito e sveštenikoso
sluga kana avilo ke gova than avilo paše, dikhlija le thaj nakhlo.
33 A nesavo Samarijanco avilo paše leste, dikhlija le pa pelo lese
žal. **34** Thaj avilo koslja e manuše rane uljesa thaj moljasa
thaj paćarda len, čhuta le ke po her thaj inđarda le ani mehana
thaj dikhlija pe leste. **35** Thaj theara đive kana lija te džal ikalda

duj srebrenjakura dija ko manuš kasi sasa i mehana thaj phenda lese: 'Dikh pe leste thaj te trošisadan po but me ka počinav kana ka irima.' **36** "So den godi akana?" Pučlja o Isus. "Tare kala trin džene ko sikadilo e manuše save dolde le e čora, sar em pašutno?" **37** A o učitelji e zakoneso phenda lese: "Okova savo čerda milosrđe." A o Isus vaćarda lese: "Dža thaj tu čer gija." **38** A kana đele premalo Jerusalim, o Isus thaj lese sikade avile ane jekh gav, a jekh džuvli, akhardola Marta, dija len vika ane po čher. **39** Thaj la sasa phen savi akhardola Marija, savi bešli paše pingre e Isuseso thaj šunda leso vaćaripe. **40** A i Marta dikhlij po but ani bući em sar emlače te kandol le, avili pašo Isus thaj vaćarda lese: "Gospode! Šukar li si kava so mi phen ačhada man korkora te kandav tut? Vaćar laće te pomožil ma." **41** A o Isus vaćarda laće: "Marto! Marto! Sikiri tut thaj trudi tut butese. **42** A samo jekh trubul. I Marija či phen birisada kova so si po šukar, te šunol mo lafi savo ni ka lol pe latar."

11 Kana o Isus molisajlo thaj kana ačhilo e molitvasa, jekh tare lese sikade vaćarda lese: "Gospode, sikav amen te moli amen, sar o Jovane o Krstiteļ so sikada pire sikaden." **2** O Isus vaćarda lendje: "Kana molin tumen, vaćaren: 'Dade [amareja ko nebo], te svetil pe čo alav, te avol čo carstvo, [te avol čiro manglipe ki phuv sar ko nebo!]" **3** Xamase so trubul amen de amen svako đive, **4** thaj oprosti amare grehura, sar amen so oprosti okolendje so čeren grehura premal amende! Thaj ikal amen taro bilačipe." **5** Thaj o Isus vaćarda: "Den godi sar bi avola kana bi khoni tumendar džala ke po amal ki opaš i rat thaj te rodol mangro lestar thaj te vaćaren lese: 'Amala, dema trin mangre, pa ka iriv tuće. **6** Golese kaj avilo taro drom mo amal ke mande thaj naj so te čhvav angle leste.' **7** A vov andral te

phenol: 'Ačhav ma ko miro! Mingro vudar si phanglo thaj me
čhave si mancar ano than e pašljimaso thaj našti uštav te dav
tut!' **8** Vaćarav tumendē: Ako ni uštilo golese kaj si leso amal, ka
uštol te dol le golese so si uporno thaj ka dol le kobor trubul le."

9 Vaćarav tumendē: "Manđen thaj ka dol pe tumendē! Roden
thaj ka aračhen! Maren thaj ka putavol tumendē! **10** Golese
kaj savore save manđen, dol pe lendē, save roden aračhen,
save maren, putardol lendē. **11** Savo dad tumendar, kana bi o
čhavo rodola [mangro, vov bi dola le bar? Il bi rodola] mačhe,
vov bi dola le sape? **12** Il te manglja angro, te dol le škorpija? **13**
Kana tumen, bišukar manuša, džanen šukar buća te den tumare
čhaven, kobor pobut tumaro Dad taro nebo ka dol tumen Sveti
Duxo kolendē save molin le?" **14** Jekh drom o Isus tradija e
benđe taro manuš savo naštine te vaćarol. Kana iklilo o beng
lestар vov lija te vaćarol thaj zadirime sesa e manuša. **15** A
nesave lendar vaćarde: "E Veelzevulese zorasa savo si šorutno
e bendjengo tradol e benđen." **16** A avera iskušisade e Isuse gija
so rodije znako te dičhen dal si bičhaldo taro Dol. **17** Thaj o
Isus džanglia so den godī thaj phenda lendē: "Dži jekh carstvo
savo si ulado ka properol. Čher an savo naj sloga ka properol.
18 Gija i o beng te ulada pe korkoro pestar, sar ka ačhol leso
carstvo? Vaćaren kaj e Veelzevulesa tradav e benđen. **19** Ako
me e Veelzevulese zorasa tradav e benđen, save zorasa traden
len tumare sikade? Thaj von korkore ka osudin tumen. **20** Thaj
ako me e Devlese zorasa tradav e benđen, onda avilo tumende
o Carstvo e Devleso." **21** Thaj o Isus vaćarda: "Kana okova savo
si zuralo manuš naoružil pe thaj aračhol po čher, leso barvalipe
si šukar arakhado. **22** Al kana avol po zuralo lestar, pobedil le
thaj lol sa leso oružje ane savo pačaja thaj ulavol pirencar so lija

taro slabo manuš. **23** Savo naj mancar, protiv mande si thaj ko mancar ni cídol, vov onda čhorol.” **24** “Kana o bilačho duxo ikljol andaro manuš, džal ke thana kaj naj khanči te rodol than kaj šaj odmoril pe thaj kana ni aračhol than vaćarol: ‘Te irima ano čher kotar ikliljem.’ **25** Thaj kana iril pe o melalo duxo aračhol kaj si gova čher šulado thaj lačhardo andral. **26** Tegani džal thaj aračhol efta averen duxuren pobilačhe pestar thaj aven andre te bešen thaj avol e manušese po bilačhe nego angleder.” **27** Kana gova vaćarda o Isus, jekh džuvli savi šunda le dija vika zurale: “Blagoslovimi i dej savi inđarda tut ane po vođi thaj dija tut čuči!” **28** A o Isus vaćarda: “Vadži po blagoslovime si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le.” **29** Po but manuša lije te čiden pe, a o Isus lija te vaćarol lende: “Tumen e manuša so živin ke kava vreme sen bilačhe manuša. Tumen roden o znako thaj ni ka dol pe tumendje znako sem e čudura so čerde pe e Jonase e prorokose. **30** Gova so sasa e Jonase, sasa znako kaj o Dol bičhalda le e manušendje save živisade ani Niniva. Gija mancar so ka avol, ka avol znako kaj man, e Čhave e manušese, o Dol bičhalda kale manušendje. **31** Ko đive kana ka avol e Devleso sudo, i carica so angleder vladisada e južnone phuvasa ka uštoli thaj ka osudil e manušen tare kava bijandipe, golese kaj odural avili tare empalune phuva te šunol e caro e Solomone savo sasa but mudro, al ak, kate si khoni po baro taro Solomon, a tumen ni manden te šunen le. **32** Ko đive kana ka avol e Devleso sudo, e manuša so bešle ano purano foro Niniva ka ušten i ka osudin kale manušen tare kava bijandipe, golese kaj kajisajle kana o Jona sikada len, al kate si khoni po baro taro Jona, a tumen ni pokajisaljen!” **33** “Khoni ni phabarol i svetiljka pa te čhuvol la talo garado than il talo čaro, nego čhuvol

la ko than e svetilkako te šaj dičhen o svetlost okola so den ano čher. **34** Ćiri jakh si sar svetiljka e telose. Ako gija ćiri jakh si sasti, sa čo telo ka avol osvetlimo. Ako si ćiri jakh bilačhi, čo telo ka avol ani tama. **35** Golese vodi redo ma gova svetlost sosi ane tute te avol tama. **36** Golese ako si sa čo telo osvetlimo thaj naj nisavo kotor ani tama, ka avol sa osvetlimo sar kana i svetiljka osvetlil tut.” **37** Thaj kana o Isus vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke leste. Thaj o Isus đelo ke leste thaj bešlo ki sinija. **38** A o farisej čudisajlo kana dikhija so o Isus bešlo a angleder golestar ni thoda pe vasta anglo xape. **39** A o Gospod o Isus vaćarda lese: “Akana tumen e fariseja thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, a andral si pherde pohlepa thaj bilačhipe. **40** Bigodaće! Naj li o Dol kova savo čerda e manuše od andral thaj od avral? **41** A kava si po šukar: den e čororenđe okova so isi tumen andre, so halaneste garaven ane tahtaja em ane čare thaj ka aven thode od andral em od avral. **42** Pharo tumendje e farisejendje so den dešto kotor tare začinura thaj taro sa o povrće, a ni marin te čeren averenđe okova so si šukar thaj te manden e Devle. Trubul te den dešto kotor e Devlese, al ma te bistren te čeren okova so pobut trubul. **43** Pharo tumendje e farisejendje! So volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj kana dičhen tumen e manuša, pherde poštujipe premal tumende, te pozdravin tumen ke trgura. **44** Pharo tumendje [književnikonalen thaj farisejonalen]! Tumen sen opasnost sar e neprimetna limora pe save e manuša uštaven a ni džanen kaj uštaven len.” **45** Phenda e Isusese nesavo učitelji tare Mojsijaso zakono: “Učitelju, kava so phene i amen ladžare!” **46** A o Isus vaćarda lende: “Pharo i tumendje e učitelja tare Mojsijaso zakono! So čhoven pharipe but pharo inđarimase,

a ni tumaro naj ni manden te crden te pomožin nekase. 47
Pharo tumendē! So čeren limora e prorokurendē, saven tumare
paradada mudarde. 48 Goleza sikaven kaj odobrin gova so
ćerde tumare paradada: von mudarde len, a tumen vazden lende
limora. 49 Goleze so o Dol ane po mudrost vaćarol tumendar:
'Ka bičhalav lende prorokuren thaj apostoluren, a nesaven lendar
ka mudaren, a e dujtonen ka progonin.' 50 Tumari generacija ka
avol bandi za ko rat e prorokurengi savo thavdija taro ćeripe o
sveto, 51 taro Aveljeso rat dži e Zaharijaso rat, savo mudardo
maškaro žrtveniko thaj o sveto than e Hrameso. Va, phenav
tumenđe, ka rodol pe tari tumari generacija. 52 Pharo tumendē
učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Goleze so garaden o ključo
taro džanglipo e Devlese carstvose. Korkore ni den andre ano
carstvo, a save manglje te den andre, tumen ni dijen len." 53 A
kana o Isus iklilo gothar, lije e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e
fariseja te holjavon thaj te pučen le but khanči, 54 thaj rodije so
te phenol sosa bi bandarena le posle.

12 Kana ćidiye pe but milja manuša, gaći kaj lije te uštaven jekh
avere, a o Isus angleder golestari lija te vaćarol pe sikadenđe:
"Aračhen tumen taro kvasaco o farisejsko, so si dujemujengo. 2
Goleze kaj naj khanči garado so ni ka pučardol thaj sa so si
garado ka šundol angle savorende. 3 Goleze so si vaćardo
ano mrako ka šundol ko svetlo thaj sa so vaćarden čorale ane
phangle sobe, ke krovura ka šundol!" 4 "Al vaćarav tumendē
amalalen, ma daran tare kola so šaj mudaren o telo, golestari
khanči aver našti čeren tumendē! 5 Ka vaćarav tumendē kastar
te daran. Daran taro Dol savo šaj mudarol thaj čhudol ani jag
savi ni ačhol. Va, phenav tumendē, Lestar daran! (Geenna g1067)

6 Ni li bićindon pandž čiriklja baše duj pare? Thaj ni jekha ni

zabistrol o Dol. **7** A tumendē i tumare bala ko šoro si đinde. Golese ma daran. Tumen sen po vredna tare pherdo čiriklja.” **8** “Gija vaćarav tumendē: Savo kate ki phuv priznajil kaj pripadil mande, me, o Čavo e manušeso, le angle melekura ka priznajiv. **9** A savo man čhudol ke kaja phuv me lestar ka odrekrima angle Devlese melekura. **10** Thaj savo vaćarol protiv mande, protiv o Čavo e manušeso, ka oprostilpe lese, a savo vaćarol bilačhe taro Svetu Duxo ni ka oprostilpe lese. **11** Thaj kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj angle šorutne thaj anglo vlast ma daran sar, thaj so ka vaćaren il so ka phenen. **12** Golese kaj ka sikavol tumen o Svetu Duxo ane gova sato so trubul te vaćaren.” **13** Thaj vaćarda khoni tare manuša e Isusese: “Učitelju, vaćar me phralese te ulavol mancar okova so ačhada amendē amaro dad.” **14** Thaj o Isus vaćarda lese: “Manušeja, ko man čhuta sudija il delioc pe tumende?” **15** Thaj vaćarda savorenđe o Isus: “Dičhen thaj aračhen tumen tari pohlepa. I sa gaći barvalipe te avol manuše, leso džuvdipe ni avol golestар so isi le.” **16** Thaj o Isus vaćarda lendē jekh paramič: “Nesave barvale manušesi phuv bijanda but bijandipe. **17** Thaj dija godī ane peste vaćarindoj: ‘So ka čerav? Naj ane soste te čidav e milajeso čidipe.’ **18** Thaj vaćarda: ‘Džanav! Ak kava ka čerav! Ka peravav me thana taro điv thaj ka čerav len po bare thaj gothe ka čidav mo điv thaj sa mo šukaripe. **19** Thaj ka vaćarav korkoro mande kaj isi man baro barvalipe bute beršenđe. Ka odmoriv man, ka xav, ka pijav, ka veseliv man!’ **20** A o Dol lese vaćarda: ‘Bigodaleja! Kaja rat ka lav či duša tutar. Thaj kase ka ačhol sa gova so čerdan bućí?’ **21** Gija si kolesa savo čidol pese barvalipe ki phuv, a ni čidol barvalipe savo si šukar ane Devlese jakha.” **22** A o Isus pe sikadendē phenda:

"Golese vaćarav tumende: Ma daran za sa e divesa tumare dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! **23**
Golese kaj si o džuvdipe po but taro xape thaj tumaro telo po but taro urajipe. **24** Dičhen e gavranuren! Sar ni sejin, ni ti cíden, save naj len niti podrumo ni kaj čhoven o div thaj o Dol parvarol len, a kozom sen tumen po vredna lendar? **25** A šaj li neko tumendar golesa so brinil pe te baravol po džuvdipe za jekh đive? **26** Kana našti ni gova zala te čeren, sose brinin tumen za ko sa aver? **27** Dičhen e luluđa ki livada sar baron! Ni čeren bući, niti suven pese šeja, a me phenav tumende kaj ni o caro o Solomon ane pire barvale šeja naj sasa urado sar jekh lendar. **28** A ako o Dol e čara gija uravol e šeja ko polje, savi si ađive, a theara čhudol pe ani jag, dal ni ka brinil pe tumende vadži po but? Sose gaći zala pačan? **29** A tumen ma brinin tumen isi li tumen so te xan il so te pijen. Ma daran golese! **30** Gija čeren e manuša save ni džanen e Devlese ke kava sveto. Tumaro Dad ano nebo džanol kaj sa gova trubul tumende. **31** Nego roden o Carstvo e Devleso thaj aver ka dodol pe tumende. **32**
Ma daran, me cikne bakre! Tumaro Dad gova manglja te dol tumen te aven ano Carstvo. **33** Bićinen so isi tumen thaj den e čororenđe! Čeren tumende traste za ke pare save ni phuravon thaj barvalipe ko nebo savo ni ka ciknjol. Khoni našti te avol odori te čorol tumaro barvalipe thaj ni jekh moljco ni ka xal le. **34** Golese, kaj si tumaro barvalipe, gothe ka avol i tumaro ilo." **35** Thaj o Isus vaćarda lende: "Aven spremna thaj urade za ki bući thaj tumare svetiljke te aven phabarde, **36** sar manuša save adućaren pe gospodare savo iril pe taro abav, te aven spremna te putren lese kana resol thaj marol ko vudar. **37** E sluge save si spremna thaj adućaren pe gospodare te iril pe, ka

aven blagoslovime. Čače vaćarav tumenđe, o gospodari korkoro ka uravol pe sar sluga thaj ka phenol lendje te bešen thaj ka avol te kandol len thaj ka dol len te xan. **38** O gospodari šaj ka avol ki opaš i rat il anglo uštipe taro sojipe. Blagoslovime si e sluge save adućaren. **39** A kava džanen: kana bi džanola o čherutno ke savo sato ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čher phago. **40** Thaj tumen aven spremna, golese so me, o Čhavo e manušeso, ka avav kana ni ka den godi ane savo sato.” **41** A o Petar pučlja e Isuse: “Gospode! Vaćare li amendje e sikadendje kaja paramič, il savorendje?” **42** A o Isus vaćarda lese: “Savo si devlikano thaj džanglo sluga kas leso gospodari ka čhuvol upreder pe čherese sluge te dol len te xan ko vreme? **43** Blagoslovimo si gova sluga kas o gospodari kana avol aračhol le sar čerol gijate! **44** Čače vaćarav tumenđe, o gospodari pe sa piro barvalipe ka čhuvol e sluga. **45** Ako vaćarol o sluga ane po ilo: ‘O gospodari ni ka avol sigate’ thaj lol te marol avere slugen thaj e sluškinjen thaj xal em pijol thaj matol. **46** O gospodari ka avol ano đive kana vov ni adućarol thaj ano sato kana ni dol godi, ka čhinol e sluga ke kotoraa thaj ka čhuvol le maškar okola save ni pačan ano Dol. **47** A kova sluga savo džanglja so leso gospodari mandol thaj naj spremno thaj ni čerda pale leso manglipe ka avol but mardo. **48** A okova sluga savo ni džanglja e gospodaresi volja, a čerda khanči sose ka avol mardo, ka marol pe zala. Kase dija pe but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, po but ka rodol pe lestar.” **49** Thaj o Isus vaćarda: “Me aviljem te čhudav i jag e sudosi ki phuv. O, sar bi mangava te avol već phabardi! **50** Al me trubul te krstima mučimasa thaj but mandje pharo sa dok ni čerdol gova! **51** Dal den godi kaj me aviljem te anav mir ki phuv? Na, me aviljem te anav ulaipe maškare manuša. **52** Golese od

akana ka aven ulade e pandž čherutne: trin manuša ka aven ke mingri rig, a duj ka aven protiv gola trin. **53** Ka uštol o dad protiv o čhavo thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej protiv i dej, i sasuj protiv i bori thaj i bori protiv piri sasuj."

54 Thaj o Isus vaćarda e manušenđe: "Kana dičhen kaj e kale oblakura čiden pe nakaro zapad tumen phenen: 'Ka dolpese bršnd', i gija avol. **55** Kana dičhen taro jug phurdol, vaćaren: 'Ka avol tatipe' thaj gija avol. **56** Dujemujenđe! O muj e phuvako thaj neboso pindžaren, a sar ni pindžaren akala znakura so čerdon akana? **57** Tumen korkore trubul te džanen so si šukar! **58** Te khoni tužil tumen zbog o dugo savo ni irisaden thaj inđarol tumen ko sudo, odrumal miri tut lesa, te ma vucil tut ko sudo, golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut ano phanglipe. **59** A ako phandol tut vaćarav tuće: Ni ka iklijе gothar dok ni poćine dži i paluni para."

13 Ane gova vreme odori sesa nesave save phende e Isusesese tare Galilejcura kaso rat o Pilat mešisada lendje kurbanurencar. **2** Thaj o Isus vaćarda lendje: "Tumen li den godi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si po grešna tare avera Galilejcura? **3** Na! Phenav tumenđe, i tumen gija ka mudardon ako ni irin tumen e Devlese. **4** I, so si kole dešohronecar pe kaste pelo o toranj o Siloamsko thaj mudarda len? Tumen li den godi kaj von sesa po grešna tare avera Jerusalimcura? **5** Na! Phenav tumenđe, i tumen gija ka mudardon ako ni irin tumen e Devlese." **6** O Isus vaćarda lendje kaja paramič: "Jekhe manuše sasa smokva sadime an po vinograd. Thaj avilo te dičhol dal anda bijandipe, al ni arakhlija pe late khanči. **7** Tegani vaćarda e manušese savo čerda bući ko vinograd: 'Ak trito berš sar avav thaj rodav bijandipe pi kaja smokva thaj ni arakhav. Čhin la! Sose te šućarol

i phuv?" **8** A o manuš so čerol bući ko vinograd vaćarda lese: "Gospodarona! Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav laće gunoj. **9** Šaj ka bijanol aver berš. Ako na, ka čhine la." **10** Thaj kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato **11** thaj dikh, sasa gothe jekh džuvli savi sasa bandarde dumesa thaj sasa nasvali taro bilačho duxo dešohto berš thaj naštine te ačhol šukar. **12** Thaj kana dikhla la, dija la vika o Isus thaj phenda laće: "Džuvlje! Oslobođimi san taro čiro nasvalipe!" **13** Thaj čhuta pe late pe vasta. Thaj i džuvli sigate ispravisajli thaj hvalisada e Devle. **14** A o vođa tari sinagoga holajlo but sose o Isus sastarda ko savato thaj vaćarda e narodose: "Isi šov đive ano kurko ke save šaj čerol pe bući! Aven ke gola đive te sastardon, a na ko savato!" **15** A o Gospod o Isus tegani vaćarda lendje: "Dujemujenđe! I tumen čeren bući ko savato. Tumen li ni putren tumare guruve il e here tari jasla thaj ni inđaren le te pijol paj? **16** A kala čheja tare Avraamesi kuštik sava o Satana phanglia ak dešohto berš, sose te na putrol pe ko savato?" **17** A kana kava šunde ladžajle savore save sesa protiv leste, a sa aver narodo sesa baxtale paše sa e šukar buća o Isus so čerda. **18** A o Isus vaćarda lendje: "Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **19** Vov si sar seme e gorušicako, savo lol o manuš thaj čhudol le ano po vrt. Thaj barol thaj čerdol baro kaš thaj e čiriklja aven thaj čeren pese gnjezdura." **20** Thaj pale vaćarda: "Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **21** Vov si sar kvasaco savo i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni šukljol." **22** Thaj o Isus, dok phirda pe dromesa ano Jerusalim, nakhlo maškare forura thaj e gava thaj sikavola e manušen. **23** Thaj khoni pučlja le: "Gospode, dal samo zala ka aven spasime?" Thaj o Isus vaćarda lendje: **24** "Trudin

tumen te den ko tesno vudar e neboso, golese kaj but džene ka manden te den, al ni ka šaj. **25** Kana o čherutno phandol e vudara tare po čher, ka avol tumendē but kasno. Ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar thaj ka phenen: ‘Gospode! Putar amendē e vudara!’ Thaj vov ka vaćarol tumendē: ‘Ni pindžarav tumen, katar sen.’ **26** Tegani ka vaćaren: ‘Amen xaljam thaj piljam tusa thaj pe amare droma sikadan!’ **27** A vov ka vaćarol lende: ‘Vaćarav tumendē: Ni pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilachipe čeren!’ **28** Gothe ka roven thaj ka aven but holjame, kana ka dičhen e Avraame, e Isaako thaj e Jakove thaj sa e prorokuren ano Carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalde avral. **29** Thaj but džene ka aven taro istok thaj taro zapad thaj taro sever thaj taro jug thaj ka bešen pašo astali ano Carstvo e Devleso. **30** Thaj dikh, kola so si akana anglal odori ka aven empalal, a okola save si empalal odori ka aven emanglal.” **31** Ane gova đive avile nesave fariseja te phenen e Isusese: “Iklji thaj dža akatar, golese so o caro o Irod mandol te mudarol tut!” **32** Thaj o Isus vaćarda lende: “Džan thaj vaćaren gole lisicaće: ‘Ak ikalav e benden thaj sastarav ađive thaj theara, a trito đive ka završiv.’ **33** Ađive thaj theara thaj prektheara trubul te džav, golese kaj o proroko našti mudardol avral taro Jerusalim. **34** Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudare e prorokuren thaj gađi barencar okolen manušen saven o Dol bičhalda! Kozom droma mangljem te garavav e čhavoren čiren sar i khanji pe pujoren tari pi phak thaj ni manglijen! **35** Ak, ka avol tumaro čher pusto, a me vaćarav tumendē: Ni ka dičhen ma sa dok ni vaćaren: ‘Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso.’”

14 Thaj ke jekh savato o Isus đelo ko jekh šorutno e farisejengo te xal mangro ke leste thaj savore so sesa gothe dikhlije ane

leste so ka čerol. **2** Thaj dikh, avilo nesavo manuš anglo Isus kase vasta em pingre šuvlile taro paj. **3** Thaj o Isus pučlja e učiteljuren taro Mojsijaso zakono thaj e farisejen: "Premale Mojsijaso zakono, šaj li te sastara ko savato il našti?" **4** Von khanči ni vaćarde. Thaj o Isus dolda e nasvale manuše, sastarda le thaj phenda lese kaj šaj džal. **5** Thaj vaćarda lendje: "Savo tumendar ni čerol bući ko savatno đive? Te perol čo čhavo il čo guruv ano bunari ni li ka ikale le sigate ano savatno đive?" **6** Thaj ni sasa len so te phenen ke lese lafur. **7** Kana o Isus dikhlij sa e manušen save avile te xan, sar roden pese šukar thana kaj te bešen anglal, vov vaćarda lendje kaja paramič: **8** "Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lačhe anglune thana. So ako si akhardo po baro manuš tutar? **9** Te okova manuš so akharda tut te avol thaj te vaćarol: 'De gova than kalese.' Thaj ka ladžare tut i ka crde tut ko bilo savo than savo ačhilo savo si empalal. **10** Gija kana khoni akharol tut ko abav, kana ave beš ko poslednjo than, te vaćarol tuće kova so akharda tut: 'Amala! Arakhlijam tuće po šukar than.' Tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen tusa ko astali. **11** Golese savo pes vazdol, ka peravol pe, a e perade ka aven vazdime." **12** Thaj o Isus vaćarda okolese so akharda le: "Kana de xamase il večera, ma akhar če amalen niti čire phralen, ni če familija, ni če barvalen pašečherutnen, golese so i von tut ka den vika ko xape. **13** Gija kana čere abav, akhar e čororen, e bandđen, e sakaten, e koren. **14** Len naj len sar te irin tuće. Gija ka ave blagoslovimo, golese so o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren taro meripe." **15** A kana kava šunda jekh tare manuša savo bešlo pašo astali vaćarda e Isusese: "Blagoslovimo si kova savo ka xal mangro ano Carstvo e Devleso!" **16** A o Isus vaćarda lese: "Jekh manuš čerda baro

abav thaj akharda pherdonen. **17** Thaj kana sasa o vreme e xamaso, bičhalda pe sluga te vačarol pe akhardendje: 'Sa si postavimo ko astali. Aven!' **18** Thaj savore lije te vaćaren kaj našti te aven thaj jekh vaćarda lese: 'Ćindem njiva thaj džav te dikhav savi si. Moliv tut vačar odori e manušese kaj golese našti te avav.' **19** Thaj aver phenda: 'Ćindem pandž jarmura guruven thaj džav te probiv len sar orin. Moliv tut vačar odori e manušese kaj golese našti avav.' **20** Trito vaćarda: 'Andem mande romnja. Golese našti avav.' **21** Thaj avilo o sluga thaj phenda pe gospodarese so phende lese. O gospodari holajlo thaj vaćarda pe slugase: 'Dža sigate ke droma e forose thaj an akari e čororen, e bandjen, e sakaten thaj e koren.' **22** Kana gova čerda vaćarda o sluga pe gospodarese: 'Ćerdem sar so vaćardan thaj isi vadži thana.' **23** A o gospodari vaćarda e slugase: 'Iklji ke droma thaj pale ograde thaj čhuv len te aven te pherdol o čher. **24** Golese vačarav tumendje kaj ni jekh okolendar anglunendar kas akhardem ni ka xal tare abaveso xape.' **25** Đele e Isusesa but manuša. Vov irisajlo dikhija len thaj vaćarda lende: **26** "Ako neko mandol te avol mo sikado, trubul te mandol po but man nego pe da em pe dade, pe romnja thaj pe čhaven, pe phralen, pe phejen, po but nego čak i po džuvdipe. Savo ni čerol gija našti avol mo sikado. **27** Thaj ako khoni mandol te avol mo sikado, mora phiravol po krsto thaj te džal pale mande. **28** Thaj ko mandol te čerol kula na li angleder ka đinol kozom ka trubul lese thaj ka dičhol šaj li te završil la? **29** Te čerda samo o temelji thaj te ni ačhilo le pare te završil la, savore save ka dičhen gova ka maren muj lesa. **30** thaj ka vaćaren: 'Kava manuš lija te vazdol i kula thaj naštine sa čerol la.' **31** Il savo caro kana džal te marol pe avere carosa, a angleder golestas ni bešol i ni

dičhol dal ka šaj pe deše mijjencar te marol pe okolesa so inđarol pesa biš milje? **32** Thaj te našti, vov bičhalol manušen ko aver caro dok si kava dur thaj molil le te mirin pe. **33** Gija akana khoni tumendar savo ni mučhol sa so isi le našti avol mo sikado.” **34** Thaj o Isus vaćarda: “O lon si šukar, a kana hasarol po londipe, sosa ka londarol pe? **35** Naj lačho ni e phuvače niti gunojese, gijate o lon čhudol pe avral. Kas isi kana te šunol, nek šunol!”

15 Thaj pašo Isus čidije pe pherdo carincura thaj but grešnikura te šunen le so sikavol. **2** A e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarena maškar peste: “Kava džal e grešnikurencar thaj xal lencar.” **3** A o Isus vaćarda lendje kaja paramič: **4** “Ako e manuše isi šel bakre thaj jekh lendar hasardol, so vov ka čerol? Ni li ka ačhavol e enjavardeš thaj enja ki pustinja thaj te džal te rodol gola jekha so hasajli sa dok ni aračhol la? **5** Thaj kana aračhol la, čhuvol la radosno ke po piko thaj inđarol la čhere. **6** Thaj kana avol čhere dol vika pe amalen thaj e pašutnen vaćarindoj: ‘Aven radosna mancar! Arakhlijem me hasarde bakra!’ **7** Vaćarav tumenđe kaj savore ano nebo ka radujin pe po but pašo jekh grešniko savo iril pe e Devlese nego paše enjavardeš thaj enja čačutne savendje ni trubul pokajipe.” **8** O Isus vaćarda thaj kava: “Savi goja džuvli sava isi la deš srebrenjakura, i kana hasarol jekh srebrno parava, ni phabarol i svetiljka thaj ni šulavol o čher thaj ni rodol šukar sa dok ni aračhol la? **9** Thaj kana aračhol la, akharol pe amalinjen thaj e pašečherutnjen thaj phenol lendje: ‘Radujin tumen mancar! Me arakhlijem o srebrenjako so hasardem!’ **10** Gija, vaćarav tumenđe kaj i e melekura e Devlese ano nebo ka radujin pe jekhe grešnikose savo iril pe ko Dol.” **11** Thaj o Isus vaćarda: “Jekhe manuše sesa duj čhave. **12** Thaj o cikneder vaćarda e

dadese: 'Dade! De ma so preperol taro amaro barvalipe mande.'

Thaj o dad ulada lendē o barvalipe. **13** Thaj pale nesavo đive, cídija o cikneder čhavo sa piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja sa o barvalipe thaj živisada dilikane. **14** Thaj kana xalja sa e pare, sasa but baro bokhalipe ane goja phuv thaj ni sasa le so te xal. **15** Thaj đelo ki jekh manuš thaj rodija bući thaj gova manuš bičhalda le ane piro polje te aračhol e balen. **16** Thaj o čhavo sasa gjija bokhalo kaj bi xala i gova so xan e bale, al khoni ni dija le ni gova. **17** Thaj kana avilo ane peste, vaćarda: 'Kobor e bućarne ke mo dad isi len so te xan, a me kate merav bokhalo! **18** Ka džav mande čhere, ke mo dad, pa ka vaćarav lese: "Dade, grešisadem angle tute thaj anglo Dol. **19** Našti te akhardivav círo čhavo. Le man sar jekhe tar círe bućarne." **20** Tegani uštivo em đelo ke po dad. A kana sasa po dur tar po čher, dikhlja le leso dad thaj pelo lese žal thaj prastija lija le ani angali thaj čumidija le. **21** A o čhavo vaćarda lese: 'Dade, grešisadem angle tute thaj anglo Dol! Našti te akhardivav círo čhavo.' **22** A o dad phenda e slugendē pirenđe: 'Ikalen emlačho fostano thaj uraven le thaj čhuven lese angrustik ko va thaj podjipe ke pingre! **23** Thaj anen okole terne thule guruve čhinjen le, te xa thaj te raduji amen. **24** Golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj irisajlo ko džuvdipe, sasa hasardo thaj akana arakhadilo! Thaj lije te radujin pe. **25** A leso čhavo o phureder sasa ano polje thaj kana avilo pašo čher šunda čhelipe thaj bašalipe. **26** Thaj dija vika jekhe sluga thaj pučlja le: 'So si gova?' **27** A vov vaćarda lese: 'Ćiro phral avilo thaj čo dad čhinda terne thule guruve, so dikhlja le džuvde thaj saste.' **28** Thaj o phureder phral holajlo thaj ni manglja te avol andre. Tegani iklilo leso dad thaj molisada le te dol ano čher. **29** A vov vaćarda pe dadese: 'Ak kandav tut sar robo gaći berša

thaj nikad ni phaglijem čo lafi thaj mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujima me amalencar. **30** A kana avilo čo čhavo savo čo barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese terne thule guruve.' **31** A o dad vaćarda lese: 'Mo čhavo! Kaj džav mancar san thaj sa mingro čiro si. **32** Trubul te ave radosno thaj baxtalo, golese kaj čo phral sasa mulo thaj irisajlo ko džuvdipe, sasa hasardo thaj arakhadilo."

16 O Isus vaćarda kaja paramič pe sikadenđe: "Jekhe barvale manuše sasa jekh upravitelji savo vodila leso barvalipe, saveše phende kaj xalja leso barvalipe. **2** Thaj akharda le o barvalo thaj vaćarda e upraviteljese: 'So šunav kava tatar? Sikav mande o đinipe tar či bući pe mo barvalipe, golese kaj našti pe mo barvalipe te ave upravitelji.' **3** A o upravitelji vaćarda ane peste: 'So ka čerav? O barvalo gospodari mingro ka lol mandar i bući. Te hunav našti. Te mangav, ladž mande. **4** Džanav so ka čerav! Kana ka čerav sa gova ka manden ma savore ane pire čhera kana ka ačhav bizi bući.' **5** Thaj dija vika sa kolen save sesa lese gospodarese dužna thaj pučlja e prvone: 'Kobor duguji me gospodarese e barvalese?' **6** A vov phenda: 'Šel bačve taro maslinsko ulje.' Thaj vaćarda lese o upravitelji: 'An o lil čiro thaj sigate le thaj pisi pinda.' **7** A pale gova e dujtone pučlja: 'Kobor duguji?' A vov vaćarda: 'Šel mere điv.' Thaj vaćarda lese: 'Le čiro lil thaj pisi ohtovardeš.' **8** Thaj o barvalo hvalisada pe bičačutne upravitelje, kobor si džanglo so gija čerda. Golese kaj e čhave tar kava sveto si po snalažljiva ane buća slična e manušencar save si sar von, nego e čhave e svetlose. (aiōn g165) **9** Thaj me vacarav tumende: so isi tumen barvalipe kale svetoso den averendje te čeren tumende amalen. Kana ni ka avol tumende više korisno o barvalipe kale svetoso, ka aven primime ane

čhera sa e đivesenđe ano nebo. (aiōnios g166) **10** Savo si verno
ane cikne buća vov ka avol ke po bare buća verno thaj ko naj
verno ano cikne buća, ane po bare buća ni ka avol verno. **11**
Gijate te naj sen verna ane kale svetoso barvalipe, ko ka dol
tumen nebesko barvalipe? **12** Thaj ako ane avereso barvalipe
naj san verno, ko ka dol tumen tumaro? **13** Ni jekh sluga našti
kandol tari jekh drom dujen gospodaren. Il jekhe ni ka mande, a
dujtone ka mande, il jekhe ka šune, a e dujtone ni ka šune.
Našti kanden e Devle thaj o barvalipe.” **14** A kava so šunde e
fariseja, save sesa pohlepna parende, marde muj e Isusesa. **15**
Thaj o Isus phenda lende: “Tumen čeren tumen pravedna angle
manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si baro ane manušendje
jakha, ane Devlese jakha si gadno.” **16** O Isus vaćarda: “Sikljona
sa e Mojsijaso zakono thaj e lila save pisade e prorokura, sa
dži kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani vaćara o Lačho
Lafi taro Carstvo e Devleso thaj phena savorenđe te den ane
lesti. **17** Al gova ni značil kaj o Zakon više ni vredil, golese so
po ločhe si te načhen o nebo thaj i phuv nego nesavo slovo
andar o Zakon te perol. **18** Sar savo mučhol pe romnja thaj lol
avera, preljuba čerol, savo lol ačhade džuvlja, preljuba čerol.”
19 O Isus vaćarda vadži jekh paramič: “Nesavo manuš sasa
barvalo, savo urado sasa ane barvale šeja thaj živisada ano
barvalipe, xalja thaj pilja sa e đivesa. **20** A sasa jekh čoro, leso
alav sasa Lazar, savo pašljola angle leso vudar phumbalo. **21**
Thaj čeznila te čaljol e troškendar so perena tare barvaleso
astali thaj e džukle avena thaj čarena e phumba lese. **22** A kana
mulo o čoro, e melekura inđarde le ani angali e Avraameše.
Thaj posle i o barvalo mulo thaj prahosade le. **23** Thaj o barvalo
sasa ano than kaj si e mule ane muke thaj vazdija pe jakha thaj

odural dikhla e Lazare ani angali e Avraame. (**Hadēs g86**) 24

Thaj dija vika: 'Dade Avraame! Dikh pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol po naj ano paj, te šudarol mi čhib, golese kaj mučima ane kaja jag.' 25 O Avraam vaćarda lese: 'Čhaveja! De tut godi kaj ane čo džuvdipe sa sasa tut šukar, a e Lazare sa bilačipe thaj akana lese kate šukar, a tu muči tut. 26 Thaj prekale sa gova maškare amende si bari provalija. Kola save manden te načhen katar odori tumende, našti, ni gothar amende te načhen.' 27 Tegani vaćarda o barvalo manuš: 'Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ano čher me dadeso. 28 Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol lendje te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.' 29 Thaj vaćarda lese o Avraam: 'Len isi okova so pisisada o Mojsija thaj e prorokura. Len nek šunen.' 30 A vov vaćarda lese: 'Na, dade Avraame! Te avilo lendje neko tare mule ka pokajin pe.' 31 A o Avraam vaćarda lese: 'Te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren, ni ka šunen ni te uštilo khoni tare mule.'"

17 A o Isus pe sikadendje vaćarda: "O iskušenje mora te avol, al pharo okole manuše prekal kaste avol o iskušenje. 2 Pošukar ka avol lese te umlavol pe e baresa tari vodenica thaj te čhudol pe ano more, nego te navodil ko greh jekhe tare kala cikne. 3 Aračhen tumen!" Te grešisada čo devlikano phral, vaćar lese kaj gova naj šukar, pa ako pokajil pe, oprosti lese. 4 Thaj ako efta droma ko đive grešil premal tute thaj efta droma avol tute thaj vaćarol: "Kajima", oprosti lese. 5 Thaj vaćarde e apostolura e Gospodese: "Pher amen pačajimasa." 6 A o Gospod vaćarda: "Kana bi avola tumen pačajipe gaći cikno sar e gorušicako seme, bi vaćarena kale dudinkaće: 'Ikal tut taro koreno thaj sadu tut ano more!' Ka šunola tumen. 7 Savo tumendar ka phenol

pe slugase, savo hunol i phuv il aračhol e bakren, kana iril pe andaro polje: 'Av akari, beš te xa mangro'? Na, nijekh tumendar.

8 Mesto gova ka vaćaren: 'Ćer mande te xav! Čhuv tuće i kecelja thaj kande ma dok xav thaj pijav! A pale gova šaj i tu te xa thaj te pije.' **9** E slugase ni zahvalil pe o gospodari, golese so si gova lesi bući. **10** Gija i tumen kana šunen e Devle vaćaren: 'Naj sam vredna hvalaće. Samo sam sluge save čera amari bući.' **11** Thaj kana đele ano Jerusalim, o Isus nakhlo maškari granica ki phuv i Samarija thaj i phuv i Galileja. **12** Thaj kana dija ane jekh foro, arakhlije le deš gubavcura, save ačhena dur. **13** Thaj vazdije po glaso vaćarindoj: "Isuse, Gospode! Smiliji tut pe amende!" **14** Kana o Isus dikhija len vaćarda: "Džan thaj sikaven tumen e sveštenikurende." I gija phirindoj sastile. **15** A jekh lendar dikhija kaj sastilo, irisajlo thaj hvalisada e Devle andaro sa o glaso. **16** Thaj pelo angle Isuses pingre thaj zahvalisajlo. Thaj gova sasa Samarijanco. **17** A o Isus pučlja le: "Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola enja? **18** Sar maškar lende ni arakhlija pe nijekh te iril pe te zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv?" **19** Thaj vaćarda lese: "Ušti thaj dža! Sastarda tut čo pačajipe ane mande." **20** E fariseja pučlje e Isuse: "Kana ka avol o Carstvo e Devleso?" A o Isus vaćarda lende: "O Carstvo e Devleso ni ka avol te dičol pe jakhencar. **21** Ni ka vaćarol pe: 'Aktalo, kate si', il: 'Odori si' O Carstvo e Devleso si maškar tumende." **22** A e sikadendje phenda: "Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen ma barem jekh đive kana me, o Čhavo e manušeso, ka vladiv sar caro, al ni ka šaj. **23** E manuša ka vaćaren tumende: 'Ak kate si', il: 'Ek odori!' Al ma ikljen thaj ma prasten te roden man. **24** Golese so me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav sar i munja so strefil andaro nebo thaj ka svetliv sa

so si talo nebo. **25** Al angleder trubul but te avav mučimo thaj kala kuštika mora čhuden man pestar. **26** Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso gija i ka avol ane dívesa kana me, o Čhavo e manušeso, ka avav. **27** Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova díve dži kana o Noje dija ani barka thaj avilo o baro paj thaj tasile sa okola save ni sesa ani barka. **28** Gija sasa i ane Loteso vreme kana sasa vov džuvndo. E manuša ano foro i Sodoma xalje pilje, cínde, bićinde, sadisade, vazdije čhera. **29** A o díve kana iklilo o Lot andari Sodoma, čalada i jag thaj pele žuta bara save phabon taro nebo thaj mudarda sa okolen so ačhile ano foro. **30** Gija tar jekh drom kana ka avav me, o Čhavo e manušeso. **31** Ane gova díve ko ka avol ko krovo, a lese šeja ano čher andre, ma te uljol te lol len! Savo si ano polje, ma te iril pe ano foro pale pe šeja. **32** Den tumen godi sar muli e Lotesi romni! **33** Golese savo dičhol te aračhol po džuvdipe, ka hasarol le, a ko hasarol po džuvdipe, ka aračhol le. **34** Vaćarav tumendje, ane goja rat kana ka avav, tare duj manuša save pašljon ko than e pašljimaso, jekh ka lol pe, a dujto ka ačhol ko than e pašljimaso. **35** Tare duj džuvlja save meljin ano mlin, jekh ka lol pe, a i dujto ka ačhol. **36** [Duj ka aven ki njiva, jekh ka lol pe, dujto ka ačhol.]” **37** Thaj e sikade pučlje e Isuse: “A kaj gova, Gospode?” A vov vaćarda lendje kaja paramič: “Kaj si mulikano, odori cíden pe e čiriklja save xan mulikano mas.”

18 O Isus vaćarda pe sikadendje paramič te sikavol len sar trubul te molin pe thaj te ačhen ane gova. **2** Vaćarda: “Ane jekh foro sasa jekh sudija savo ni darajlo e Devlesttar thaj ni marisada e manušendje. **3** Ane gova foro sasa jekh romni savako rom mulo thaj avola stalno leste thaj vaćarola: ‘De ma pravda angle kova savo tužil man!’ **4** Vov jekh vreme ni manglja te pomožil

laće, al kana nakhlo nesavo vreme vaćarda korkoro pese: 'I ako ni darav taro Dol thaj ni mariv e manušendje, ka pomoživ laće. 5 Ka braniv kala udovica golese so avol but droma ke mande, te ma avol te dosadil man!" 6 Tegani vaćarda o Gospod o Isus: "Šunen so vaćarda o bičačutno sudija! 7 A so ka čerol o Dol? Ni li ka branil okolen kas vov birisada save vapin lese rat em đive? Vov li ka ačhavol len te adućaren? 8 Vaćarav tumendje, kaj ka aračhol len. Al me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav ki phuv ka arakhav li gasavo pačajipe?" 9 Tegani o Isus vaćarda jekh paramič okolendje save dije godi pese kaj si čačutne thaj korkore pes dikhlije po baren averendar: 10 "Duj manuša đele ano Hram te molin pe e Devlese: Jekh si fariseji, a dujto carinco. 11 O farisejo ačhilo thaj molisada: 'Devla! Hvaliv tut kaj najsem sar kala avera manuša: čora, bičačutne, preljubnikura il sar kava o carinco. 12 Postiv duj droma ko kurko, dav tu dešto kotor tare sa so isi man.' 13 A o carinco odural ačhilo, ni manglja ni pe jakha te vazdol ano nebo thaj čalada pe ano kolin te sikavol kobor lese pharo thaj vaćarda: 'Devla, av milostivno mandje, e grešnikose!' 14 Vaćarav tumendje: o carinco đelo čhere opravdimo anglo Dol, a na kava o farisejo. Golese, savo korkoro pes vazdol, ka avol ponizime, a savo korkoro pes ponizil ka avol vazdime." 15 Ande anglo Isus thaj e cikne čavoren te čhuvol pe vasta pe lende thaj te blagoslovil len. A kana dikhlije gova e sikade vaćarde lendje te ni čeren gova. 16 A o Isus vaćarda pe sikadendje: "Mučhen e čavoren ke mande thaj ma ačhaven len, golese so gasavendje preperol o Carstvo e Devleso! 17 Čače vaćarav tumendje, savo ni primil o Carstvo e Devleso sar čavoro, ni ka dol ane leste!" 18 Thaj pučlja e Isuse jekh šorutno: "Učitelju šukareja, so te čerav te avol ma džuvdipe bizo meripe?" (aiōnios g166) 19 A

o Isus phenda lese: "Sose akhare man šukareja? Khoni naj
šukar samo o Dol. **20** E Devlese zapovestura džane: 'Ma čher
preljuba', 'Ma mudar', 'Ma čor', 'Ma svedoči xoxavne', 'Poštuji će
dade thaj će da!" **21** A o šorutno vaćarda: "Sa kava čerdem taro
mo ternipe." **22** A kana šunda kava o Isus vaćarda lese: "Vadži
jekh trubul tut: bićin sa so isi tut thaj de e čororenđe thaj ka avol
tu barvalipe ko nebo. Thaj posle ava pale mande!" **23** A kana
gova šunda o barvalo, sasa bibaxtalo, golese kaj sasa le but
barvalipe i ni manglja te bićinol sa. **24** A kana dikhija le o Isus
kaj sasa bibaxtalo, vaćarda: "Kobor si pharo e barvalenđe te
den ano Carstvo e Devleso! **25** Poločhe si e kamilaće te načhol
maškare kana e suvaće nego o barvalo te dol ano Carstvo e
Devlesol!" **26** A kola save šunde le, pučlje le: "A ko šaj te spasil
pe?" **27** A o Isus vaćarda: "So si nemoguće e manušenđe, e
Devlese si moguće." **28** Thaj o Petar phenda: "Ak, amen sa
ačhadam sa so sasa amen thaj pale tute dža." **29** A o Isus
vaćarda lendje: "Čače vaćarav tumenđe: Dži jekh savo ačhada
po čher, il e romnja, il e phralen, il e dade thaj pe dej, il e
čhaven pašo Carstvo e Devleso **30** ka primil akana po but ke
akava sveto okolestar so ačhada thaj ka primil džuvdipe bizo
meripe ko sveto savo avol." (*aiōn g165, aiōnios g166*) **31** Ćidija o
Isus e dešudujen apostoluren thaj vaćarda lendje: "Ake dža upre
ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa okova so e prorokura pisisade
ano Svetu lil mandar taro Čhavo e manušeso. **32** Kaj ka den ma
ke manuša save ni džanen e Devlese thaj ka maren muj mancar,
ka ladžaren man thaj ka čhungaren man. **33** Thaj ka šibin man
thaj ka mudaren man, a o trito đive ka uštav tare mule." **34**
Thaj e sikade khanči ni haljarde tar gova so vaćarda o Isus. O
značenje tare kala lafura sasa lendar garado thaj ni džanglje so

sasa lende vaćardo. **35** A kana o Isus reslo pašo foro Jerihon, sasa jekh koro manuš savo bešindoj mangljarola ko drom. **36** Thaj kana o koro šunda kaj pherdo manuša načhen, pučlja: "So si gova?" **37** Thaj vaćarde lese kaj načhol o Isus taro foro Nazaret. **38** Thaj o koro dija vika: "Isuse, Čhaveja e Davideso, smiliji tut pe mande." **39** Thaj nesave manuša save đele anglo Isus phende lese te ma dol vika gaći thaj vov pozurale dija vika: "Čhaveja e Davideso, smiliji tut pe mande!" **40** O Isus šunda le thaj ačhilo thaj vaćarda te anen e kore manuše paše leste. Kana ande le pučlja le o Isus: **41** "So mande te čerav tuće?" A vov vaćarda: "Gospode! Mangav te dikhav!" **42** A o Isus phenda lese: "Ćo pačajipe sastarda tut. Ake, dikh!" **43** Thaj sigate dikhija, đelo palo Isus thaj hvalisada e Devle. Thaj savore save dikhije kava hvalisade e Devle.

19 Thaj kana dija o Isus ano foro Jerihon, dok nakhlo gothar, **2** avilo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa šorutno e carincurengó thaj sasa barvalo. **3** Thaj manglia te dičhol e Isuse, te dičhol ko si vov thaj naštine tare but manuša, golese kaj o Zakej sasa cikno. **4** Thaj prastaja po anglal, uštilo pi divljo smokva te dičhol le, golese kaj džanglia kaj o Isus ka načhol gothar. **5** Thaj kana avilo o Isus ke gova than, dikhija le upre thaj vaćarda lese: "Zakej! Ulji sigate! Ađive trubul te avav gosto ane čo čher." **6** Thaj o Zakej sigate ulilo taro kaš thaj anda le an po čher radosno. **7** Thaj savore, kana dikhije kava, vaćarde maškar peste kaj ne bi trubula te avol ano čher e grešnikoso. **8** A o Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: "Gospode! Ak opaš mo barvalipe ka dav e čororenđe thaj ako nekas phabardem ka iriv lese štar droma po but." **9** A o Isus vaćarda lese: "Avilo ađive spasenje kale čherese, golese kaj si i kava čhavo e Avraameso!

10 Golese kaj me o Čhavo e manušeso aviljem te rodav thaj te spasiv so si hasardo.” **11** But manuša gova šunde thaj o Isus vaćarda lendē jekh paramič, golese kaj sesa pašo Jerusalim thaj dije godi kaj akana ka avol o Carstvo e Devleso. **12** Thaj o Isus vaćarda gjate: “Jekh manuš tari prešundi familija đelo ani durutni phuv te postavin le za ko caro thaj te iril pe. **13** Angleder so đelo akharda dešen pire slugen thaj dija len po opaš kila srebro thaj vaćarda lendē: ‘Trgujin sa dži kaj ni avav.’ **14** A e manuša tare lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde pe manušen te vaćaren e po bare carose: ‘Ni manga vov te carujil pe amende.’ **15** Thaj kana irisajlo sar caro, vaćarda te akharen okole slugen savendē dija e srebrenjakura, te dičhol so čerde. **16** Tegani avilo o angluno thaj vaćarda: ‘Gospodarona! Ćerdem deš droma po but srebro nego so dijan ma.’ **17** Thaj vaćarda lese o caro: ‘But šukar. Tu san šukar sluga! Kana sana mande šukar ko cikno ak dav tut te ave pe deš forura embargo.’ **18** Thaj avilo o dujto thaj vaćarda: ‘Gospodarona! Ćerdem pandž droma po but srebro nego so dijan ma.’ **19** O caro vaćarda: ‘Šukar! Tu av embargo pe pandž forura.’ **20** O trito avilo thaj vaćarda: ‘Gospodarona! Ake čo srebro. Garadem le ano kotor e šejengo **21** golese kaj daraljem tutar. Golese kaj san zuralo manuš. Le so naj čiro thaj cide so ni sejisadan.’ **22** A o caro vaćarda lese: ‘Pale če lafura ka sudiv tut, bilačheja slugo! Džanglijan kaj sem zuralo manuš, kaj lav okova so naj mingro thaj cida so ni sejisadem? **23** Pa sose ni dijan mo srebro e trgovcurende thaj me kana ka avav ka cida gova kamatencar?’ **24** Thaj vaćarda averendē so ačhile angle leste: ‘Len gova srebro lestar thaj den le okolese so isi le pandž kile srebrenjakura.’ **25** Thaj vaćarde lese: ‘Gospodarona! Le isi le pandž kile srebro.’ **26** A o caro vaćarda lendē: ‘Golese

kaj vaćarav tumendē kole so isi ka dol pe lese, a kole so naj ka
lol pe lestar i okova zala so isi le. **27** A kolen me dušmajen,
save ni manglie te avav lengo caro pe lende, anen len akari thaj
čhinen len angle mande.” **28** Thaj kana vaćarda lendē gova
o Isus đelo anglal thaj đelo upre ano foro Jerusalim. **29** Kana
avile pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo Maslinsko brego,
bičhalda pe dujen sikaden. **30** Thaj vaćarda lendē: “Džan ane
gova gav angle tumende thaj ka aračhen cikne here phanglo pe
savo vadži nijekh manuš ni uklilo. Putren le thaj anen le. **31** Thaj
ako khoni pučol tumen: ‘Sose putren le?’, gija vaćaren lese: ‘E
Gospodese trubul.’” **32** Kana đele, arakhlije sar so vaćarda lendē
o Isus. **33** A kana putarde e cikne here pučlje len e manuša
kaso sasa o cikno her: “Sose putren e cikne here?” **34** A von
vaćarde: “E Gospodese trubul.” **35** Thaj ande le ko Isus thaj
čhute pe fostanura po cikno her thaj bešljarde e Isuse pe leste.
36 Thaj kana đelo o Isus nakaro Jerusalim, e manuša čhute
pe fostanura ko drom te den čast e Isuses. **37** Kana avilo
pašo than kaj počnil o Maslinsko brego, lije but sikade te radujin
pe thaj te hvalin e Devle tare sa o glaso paše čudesura so
dikhlije. **38** Vaćarde: “Blagoslovimo o caro savo avol ano alav e
Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese ko učipe!” **39**
Thaj nesave fariseja save sesa maškare manuša vaćarde lese:
“Učitelju! Vaćar će sikadendē te ma phenen gova!” **40** O Isus
vaćarda lendē: “Phenav tumendē, ako von ni vaćaren, e bara ka
vaćaren!” **41** Thaj kana avilo o Isus pašo Jerusalim dikhlija o foro
thaj ruja lese. **42** Vaćarda: “O, so bi mangava i tu ađive te džane
so ka anol tuće mir! Akana si kasno i o mir si garado tutar. **43**
Golese kaj ka aven e đivesa kana e dušmanura ka vazden tuće
bare duvara, ka opkolin tut thaj ka čićiden tut tare sa e riga. **44**

Ka peraven tut thaj ka mudaren kolen save bešen ane tute. Thaj ni ka ačhaven nijekh bar ko leso than, golese kaj ni džanglijan o vreme kana avilo tute o Dol.” **45** Kana dija ano Hram o Isus lija te tradol okolen save bićinena ane leste. **46** Vaćarda: “Ano Sveto lil ačhol: ‘Mo čher ka avol čher e molitvako’, a tumen ćerden le ‘čher kaj garaven pe e čora.’” **47** Thaj o Isus svako đive sikada ano Hram. Thaj e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakono katane e manušendje šorutnencar dikhlike sar te mudaren e Isuse. **48** Al ni arakhlike so te čeren lese, golese kaj sa e manuša džana pale leste thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh đive kana o Isus ano Hram sikada e manušen thaj vaćarda o Lačho Lafi, avile e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e phuredera. **2** Thaj pučlje le: “Vaćar amendje kotar tuće pravo kava te čere? Ko dija tut kava pravo?” **3** A o Isus vaćarda lendje: “I me tumen ka pučav. Vaćaren mande: **4** O Dol li vaćarda e Jovanese te krstil e manušen, il e manuša vaćarde lese gova te čerol?” **5** Thaj von vaćarde maškar peste: “Te vaćardam kaj si taro Dol, ka vaćarol sose ni pačajam e Jovane. **6** A te vaćardam kaj si tare manuša, savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane o Krstitelj sasa proroko.” **7** Thaj von vaćarde e Isusesec: “Ni džana ko dija pravo e Jovane te krstil.” **8** A o Isus vaćarda lendje: “Ni me ni ka vaćarav tumende kotar mande kava pravo.” **9** Thaj o Isus lija te vaćarol kaja paramič: “Jekh manuš sadisada drakha ano vinograd thaj iznajmisada e manušendje i phuv te čeren bući gothe, a vov đelo ko foro te bešol pherdo berša. **10** Thaj kana barili i drakh, bičhalda pe sluga ke gola manuša te čidol o kotor taro bijandipe e drakhako so lese preperol. A e manuša save čerde bući ki drakh marde le thaj bičhalde le čuče vastencar. **11**

Thaj bičhalda avere sluga, a i gole marde thaj ladžarde thaj bičhalde le čuče vastencar. **12** Thaj bičhalda tritone, a le ratvarde le thaj tradije le. **13** Tegani o manuš kasi sasa i drakh vaćarda: 'So te čerav? Te bičhalav me mangle čhave, šaj le ka poštujin.'

14 A e manuša save čerde bući ki drakh kana dikhlije lese čhave, vaćarde jekh averese: 'Kava si leso čhavo. Aven te mudara le te ačhol gova amendje so si lesol!' **15** Thaj ikalde le avral tare drakha thaj mudarde le. So den godi so ka čerol o manuš so si lesi drakh kale manušendje kana ka šunol so čerde? **16** Ka avol thaj sa ka mudarol e bućarnen thaj i drakh ka iznajmil averendje."

A kala save šunde vaćarde e Isuse: "Ma te dol o Dol gova te avol!" **17** A o Isus dikhlija ane lende thaj vaćarda: "A so ačhol ano Sveti lil: 'O bar so čhudije e manuša save vazden e duvara čerdilo emglavno bar taro ugao?' **18** Savo perol pe gova bar, o bar ka phađol le ke kotora, a ako perol gova bar pe nekaste ka mudarol le." **19** Thaj dikhlije e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono ane gova sato te vazden po va pe leste, al darajle tare but manuša, golese kaj haljarde kaj o Isus kaja paramič vaćarol lendar. **20** E učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e šorutne sveštenikura dikhlije po Isus thaj bičhalde ke leste špijunuren, save čerde pe čačutne, te bi dolena e Isuse kaj vaćarol khanči bilačhe te bi dena le ko rimske upravitelji. **21** Thaj pučlje e Isuse: "Učitelju! Džana kaj šukar vaćare thaj sikave thaj ni dičhe ko si ko, nego čače sikave o drom e Devleso. **22** Vaćar amendje trubul li te da o porezi e carose il na?" **23** A o Isus dikhlija lengo lukavstvo thaj vaćarda lende: **24** "Sikaven mandje jekh srebrno parava savasa počinen o porezi. Kaso muj si kate ke pare thaj kaso alav?" A von savore vaćarde: "E caroso." **25** A o Isus vaćarda lende: "Den so si e caroso e carose, a so si e

Devleso den e Devlese.” **26** Thaj naštine te aračhen khanči bilačhe ane lese lafura angle manuša thaj divisajle pašo leso vaćaripe thaj khanči ni vaćarde. **27** Gija avile nesave sadukejura save vaćarena kaj khoni ni ka uštol tare mule thaj pučlje e Isuse: **28** “Učitelju! O Mojsije pisisada amendē kava zakono kana merol nekaso phral thaj ačhavol romnja a ni sasa len čhave. Gova manuš trubul te lol pe phralese romnja te šaj bijanol čhave saveše ka preperol sa o barvalipe e muleso thaj te phiravol leso alav. **29** Sesa efta phrala, a angluno lija romnja thaj mulo bize čhave, **30** thaj o dujto lija la thaj vov mulo, **31** thaj o trito lija la, i gija so efta. Thaj ni ačhade čhaven pale peste thaj savore mule. **32** Thaj empalal muli i romni. **33** Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol golese kaj sasa so eftanendī romni?” **34** Thaj o Isus vaćarda lenđe: “Manuša kale svetose len pe thaj den pe. (aiōn g165) **35** A okolen saven o Dol dičhol sar dostoјna te ušten tare mule thaj ka aven džuvde ane kova sveto savo avol, ni ka len pe thaj ni ka den pe. (aiōn g165) **36** Golese kaj ni ka meren, ka aven sar melekura. Von si e Devlese čhave, golese so o Dol ka vazdol len tare mule. **37** A kaj ka ušten e mule golestar thaj o Mojsije sikada ando Sveti lil, odori kaj pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e Gospode dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle e Isaakoso thaj Devle e Jakoveso. **38** A o Dol naj Dol e mulengo nego e džuvdengo, golese so si lese savore džuvde.” **39** A nesave učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarde e Isusese: “Učitelju! Šukar vaćardan.” **40** Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. **41** Thaj o Isus pučlja len: “Sar gova šaj vaćaren kaj si o Hrist čhavo e caroso e Davideso? **42** Kana korkoro o David vaćarol ane po lil tare Psalmura: ‘Vaćarda o Gospod e Gospodese mingrese: Beš ko počasno than paše mande **43**

dži kaj ni pašljarav e dušmanen tale pingre ĉire.' **44** O David akharda e Hriste Gospode, pa sar šajine te avol leso čavo?"

45 Thaj angle sa e manuša, o Isus vaćarda pe sikadenđe: **46** "Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakon save manden te džan ane bare fostanura thaj roden e manuša te pozdravin len thaj te den len poštujipe ke trgura thaj te ačhaven lende anglune thana te bešen ke sinagoge thaj ke abava, **47** save ko xoxaipe len o imanje e udovicengo, xoxavne thaj dugačko molin pe e Devlese. Von ka aven but osudime."

21 Thaj ano Hram o Isus dičola sa e barvalen sar čhoven daro e Devlese ani hramska riznica. **2** Thaj dikhlija jekha čora udovica sar čhuta duj emcikne pare. **3** Thaj vaćarda: "Čače, vaćarav tumende, kaja čorori udovica čhuta po but e Devlese savorendar! **4** Golese kaj savore lendar čhute so sasa len pobut, a voj gija čorori, sa dija so sasa la." **5** Thaj kana nesave sikade lije te vaćaren taro Hram kaj si lačhardo lačhe barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, a o Isus vaćarda: **6** "Ka avol o đive, tare sa kava so dičhen, ni ka ačhol ni bar po bar. Sa ka avol crdimos." **7** A e sikade pučlje le: "Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so ka avol?" **8** A o Isus vaćarda lende: "Aračhen tumen ma te xoxaven tumen! Golese kaj but ka aven ane mingro alav i ka phenen pese kaj si Mesija vaćarindoj: 'Avilo o vremel!' Ma pačan ane lende. **9** A kana šunen za ko maripe thaj pobune, ma daran. Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate." **10** Tegani o Isus vaćarda lende: "Ka maren pe e manuša e manušencar thaj o carstvo po carstvo ka uštol. **11** Thaj i phuv ka tresil pe thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe ke but thana ki phuv. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka pherdon dar. **12**

A angleder sa golestar ka dolen tumen thaj ka traden tumen thaj ka den tumen ke sudije e sinagogenđe thaj ka phanden tumen ano phanglipe. Ka indaren tumen angle carura thaj angle vladara golese so sen me sikade. **13** A gova ka avol tumendē te bi vaćarena lende mandar. **14** Ma daran so ka phenen kana ka trubul te branin tumen. **15** Golese so ka dav tumen lafura thaj mudrost savaće našti te protivil pe nijekh manuš. **16** A ka izden tumen i tumare dada, tumare deja thaj phrala thaj tumare pašutne thaj amala. Nesave tumendar ka mudaren. **17** Thaj savore ni ka manden tumen golese so sen me sikade. **18** Al o bal tumare šorestar ni ka perol. **19** Ako ni ačhon te pačan an mande, ka avol tumen džuvdipe bizo meripe.” **20** O Isus vadži vaćarda: “A kana dičhen kaj o Jerusalim opkolimo e vojskasa, te džanen kaj avilo o vreme te avol pusto. **21** Tegani e manuša save si tari Judeja nek našen ke bregura. Thaj e manuša save si taro Jerusalim nek ikljen avral thaj save si avral ma te irin pe an leste. **22** Golese kaj gola đivesa ka avol e Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa okova so si pisimo ano Sveti lili. **23** Al pharo e khamnjendē thaj kolendē save den čuči ane gola đivesa! Golese kaj ka avol baro bilačipe ki phuv thaj bari holi pe kala manuša. **24** Von ka mudaren kalen manušen e oštrone mačosa thaj ka indaren len ano phanglipe maškare sa e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša save ni džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo.” **25** Vadži o Isus vaćarda: “Thaj ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj ane čerenja, a ki phuv e manuša ni ka džanen so te čeren tari dar golese so o more ka šundol but thaj e talasura. **26** E manuša ka meren tari dar thaj taro adućaripe so ka avol e svetosa, golese kaj e neboso zuralipe ka tresil pe. **27** Tegani man, e Čhave e manušese, ka

dičhen man sar avav pe oblakura e zuralimasa thaj ani bari slava. **28** A kana ka lol te avol gova, ušten thaj vazden tumare šore, golese kaj tumaro Osloboditelji avol tumende.” **29** Thaj o Isus vaćarda lendje i paramič: “Dičhen pi smokva thaj sa e kašta. **30** Kana dičhen kaj iklijen e luluđa lendje džanen kaj paše si o milaj. **31** Gijate tumen kana dičhen kaj sa avol gija sar so phendem, džanen kaj si paše o Carstvo e Devleso. **32** Čače vaćarav tumendje, kaj kaja generacija ni ka načhol dok sa kava ni avol. **33** O nebo thaj i phuv ka načhen, a mo lafi ni ka načhol.” **34** Pale gova o Isus vaćarda: “Al aračhen tumen ma tumare ile te aven opteretime ano halanipe thaj matipe thaj e brigencar kale svetose thaj ma gova đive te resol tumen tari jekh drom. **35** Golese so ka avol sar zamka pe sa e manuša so živin pi kaja phuv. **36** Golese aven džungade sa o vreme thaj molin tumen te bi šaj crdena tumen taro sa o bilačhipe so akana avol thaj te ačhen bizi ladž ano radujipe angle mande, anglo Čhavo e manušeso.” **37** O Isus svako đive sikada ano Hram a ki rat suta ko Maslinsko brego. **38** Thaj sa e manuša avena sabalin ke leste te šunen le ano Hram.

22 Paše sasa e bare đivesa tare bikvasacoso mangro savo akhardol Pasha. **2** Thaj e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono vaćarde maškar peste sar te mudaren e Isuse, al darajle e manuša te na bunin pe. **3** Tegani o Satana dija ano Juda Iskariotsko, savo sasa jekh tare dešuduj apostolura. **4** Đelo thaj vaćarda e šorutne sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka izdajil e Isuse. **5** Thaj von radujisajle thaj vaćarde e Judase kaj ka poćinen lese gova. **6** Thaj o Juda dija po lafi. Thaj vov rodija šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. **7** Thaj avilo o angluno đive e

bikvasacose mangrengo, ke savo trubuja te čhinol pe o pashalno bakroro, **8** o Isus vaćarda e Petrese thaj e Jovanese: “Džan thaj čeren amendē Pasha te šaj te xa.” **9** A von pučlje le: “Kaj mande te čera la?” **10** A o Isus vaćarda: “Kana ka den ano foro, ka aračhen manuše savo inđarol ano khoro paj. Džan pale leste ane savo čher vov džal, **11** thaj pučen gole čherutne: ‘O učitelji pučol an savi soba šaj xal i Pasha pe sikadencar?’ **12** Thaj vov ka sikavol tumende bari upruni soba savi si postavimi. Gothe čeren i Pasha.” **13** Thaj o Jovane thaj o Petar đele ano foro i arakhlije sar so vaćarda lendē o Isus thaj gothe čerde i Pasha. **14** Thaj kana avilo o sato, o Isus bešlo ki sinija, pe dešudujen apostolurencar. **15** Thaj vaćarda lendē: “But mangljem te xav kaja Pasha tumencar angleder so ka avav mudardo. **16** Golese vaćarav tumende kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdol ano Carstvo e Devleso.” **17** Thaj lija o tahtaj e moljasa thaj dija hvala e Devlese thaj vaćarda: “Len thaj ulaven la maškare tumende. **18** Vaćarav tumende, od akana ni ka pijav i mol sa dok ni avol o Carstvo e Devleso.” **19** Thaj lija o mangro, dija hvala, thaj phaglja le thaj ulada e sikadenđe vaćarindoj: “Kava si mingro telo savo dol pe tumende. Kava čeren te den tumen godi mandar.” **20** A palo xape lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: “Kava tahtaj si nevo savez ane mingro rat savo čhordol tumende. **21** A ak mo izdajniko bešol mancar kate ki sinija. **22** Thaj me, o Čavo e manušeso, mora te merav sar so si phendo, al pharo e manušese savo ka izdol man!” **23** Thaj e sikade lije maškar peste te pučen pe ko bi čerola gova lendar. **24** Thaj lije te čeren čingara maškare peste ko lendar bi avola embargo. **25** A o Isus vaćarda lendē: “E carura tar kaja phuv gospodarin pe pire manuša thaj isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren kaj

si 'manuša save but den šukaripe'. **26** A tumen ma čeren gijate! Nego ko si tumendar embargo te avol emcikno thaj savo si vođa nek avol kova savo kandol. **27** Golese ko si embargo? Kova savo bešol ko astali il savo kandol? Naj li kova savo bešol ko astali? A me sem maškar tumende okova so kandol. **28** A tumen sen gola save ačhile mancar ane mo bilačhipe. **29** Thaj ačhavav tumende o carstvo sar mo Dad so ačhada mande **30** te xan thaj te pijen ko astali mingro ane mingro carstvo thaj te bešen ko tron thaj te sudin pe dešuduj plemenura e Izraelese." **31** Thaj vaćarda o Isus: "Simone! Simone! Ak o Satana mandol te sejil tumen sar so sejil pe o điv. **32** A me molisaljem tuće čo pačajipe ma te ačhol. A tu kana ka iri tut ke mande, te zurave če phralen!" **33** A o Petar vaćarda lese: "Gospode! Spremno sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa te džav!" **34** A o Isus vaćarda lese: "Vaćarav tuće, Petre! Ađive ni ka đilabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." **35** Thaj vaćarda lende: "Kana bičhaldem tumen bize kese parencar thaj bize traste thaj bizo podipe, so naj sasa tumen?" A von vaćarde lese: "Khanči." **36** A o Isus vaćarda lende: "A akana kas isi kesa te lol la! Gijate i pi trasta! A kas naj mačo nek biknol po fostano thaj nek činol pese. **37** Golese vaćarav tumende kaj trubul te pherdol okova so ačhol ano Sveti lil mandar: 'Thaj e manuša dikhije le sar jekhe manuše lendar save phađen o zakono.' Golese sa so pisade e prorokura mandar ka avol sa čače." **38** A von vaćarde lese: "Gospode! Ak, isi amen duj mačura." A vov vaćarda lende: "Šukar si!" **39** Thaj iklindoj gothar, pale po adeti, đelo ko Maslinsko brego. A pale leste đele e sikade lese. **40** Thaj kana resle o Isus vaćarda lende: "Molin tumen te ma peren ano iskušenje!" **41** Thaj crdijape lendar gaći kobor šaj te čhudol

pe bar thaj pelo ke pe koča em molisajlo e Devlese: **42** “Dade! Te mangljan le mandar te ma pijav tar kava tahtaj e bilačimaso. Al nek avol sar tu so mande, a na sar so me mangav.” **43** Tegani sikadilo lese o meleko taro nebo thaj zurada le. **44** A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo, a znoj leso sasa sar kaplige taro rat save perena ki phuv. **45** Pali molitva uštilo thaj avilo ke pe sikade thaj arakhlja len sar soven taro pharipe kobor sasa lendje. **46** Thaj o Isus vaćarda lendje: “Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma peren ano iskušenje!” **47** Thaj dok o Isus vaćarda, e manuša thaj o Juda, jekh tare dešuduj sikade, avena premal leste. Avilo o Juda pašo Isus thaj čumidija le. **48** A o Isus vaćarda lese: “Judo! Čumidimasa li izdaji man, e Čhave e manušese?” **49** A kana e sikade dikhlije so čerdol, vaćarde “Gospode! Te maramen li? Isi amen mačura.” **50** Thaj čalada jekh tare sikade e sluga e bare sveštenikoso thaj čhindia leso desno kan. **51** A o Isus vaćarda: “Mučhen len! Nek čeren goval!” Thaj dolda leso kan thaj sastarda le. **52** A o Isus vaćarda e manušendje so avile pale leste, e šorutne sveštenikurendje, e zapovednikurendje e hramese thaj e phurederendje: “Aviljen pale mande sar po razbojniko čhurencar thaj kaštencar te dolen man! **53** Sose ni dolden ma dok sema ano Hram? Svako đive sema tumencar odori. Al akana si tumaro sato, kana i sila e kalimasi vladil.” **54** Kana dolde e Isuse, inđarde le ke bare sveštenikoso čher. A o Petar odural đelo pale lende. **55** A e stražara phabarde jag ani avlin, bešle savore katane thaj o Petar bešlo lencar. **56** Dikhlija le jekh sluškinja sar bešol paši jag thaj dikhlija nakar leste thaj vaćarda: “Kava sasa lesa!” **57** A o Petar xoxada vaćarindoj: “Džuvlije! Me ni pindžarav le!” **58** Nekobor pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: “Tu san jekh lendar!”

A o Petar vaćarda: "Manušeja, naj sem." **59** Thaj kana nakhlo paše jekh sato nesavo manuš uporno vaćarda taro Petar: "Čače thaj kava manuš sasa lesa. Galilejco si!" **60** A o Petar vaćarda: "Manušeja! Ni džanav so tu phene!" Thaj sigate dok vov vaćarda o bašno đilabija. **61** Thaj irisajlo o Gospod thaj dikhlja e Petre thaj o Petar dija pe godi so vaćarda lese: "Ađive ni ka đilabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." **62** Thaj o Petar iklilo avral thaj zurale ruja. **63** A e čuvara lije te maren e Isuse thaj te maren lesa muj. **64** Thaj učharde lese jakha thaj marde le thaj pučlje le: "Prorokuji ko čalada tut?" **65** Thaj but avera bilačhe buća vaćarde pe leste. **66** Thaj kana sasa sabalin, cidiye pe e narodna phuredera thaj e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono. Ande e Isuse angle manuša e Bare sudose **67** vaćarindo: "Tu li san o Hrist? Vaćar amendē." A o Isus vaćarda lendē: "Ako i vaćarav tumenđe, ni ka pačan ma. **68** Te pučljem tumen khanči, ni ka vaćaren mande. **69** Al od akana me, o Čhavo e manušeso, ka bešav ko časno than pašo Zuralo Dol." **70** Savore vaćarde: "Tu li san o Čhavo e Devleso?" A o Isus vaćarda lendē: "Korkore vaćarden kaj sem me." **71** A von vaćarde: "So trubul amen po but dokazura? Golese kaj korkore amen šundam tare leso muj."

23 Tegani sa e bare manuša e jevrejska uštile thaj inđarde e Isuse ko Pilat, o rimsko upravniko. **2** Thaj lije te vaćaren bilačhe e Isusestar: "Arakhljam le sar xoxavol amare manušen thaj ni dol te počinen o porezi e carose, a pese vaćarol kaj si o Hrist, caro." **3** A o Pilat pučlja le: "Tu li san o caro e Jevrejengo?" A o Isus irindoj vaćarda lese: "Gija si sar so tu vaćare." **4** A o Pilat vaćarda e šorutne sveštenikurenđe thaj e manušendē: "Me ni arakhav nisavo bandipe ane kava manuš." **5** A von dije

zor vaćarindoj: "Vov pire sikajimasa e manušen bunil ki sa i phuv e jevrejendi. Počnisada ki Galileja thaj avilo sa dži kate ano Jerusalim!" **6** Thaj kana šunda o Pilat, pučlja: "Vov li si tari Galileja?" **7** Thaj kana šunda o Pilat kaj si o Isus tari Galileja bičhalda le ko Irod, golese so o Irod vladisada ani Galileja. A vov sasa ane gola đivesa ano Jerusalim. **8** Kana dikhija o Irod e Isuse sasa but radujimo, golese kaj odavno manglja te dičhol le, golese kaj but šunda lestar thaj dija godī kaj o Isus ka čerol nesavo čudo angle leste. **9** Thaj o Irod pučlja baše but buća, a o Isus khanči ni vaćarda lese. **10** A e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono ačhile thaj baro bilačhipe vaćarde lestar. **11** A o Irod thaj lese vojnikura ladžarde le thaj asaje e Isusese, urade le ano carsko fostano thaj bičhalda le palal ko Pilat. **12** Thaj ane gova đive mirisajle o Pilat thaj o Irodo maškare peste, a angleder golestar sesa ane čingara. **13** A o Pilat čidija e šorutne sveštenikuren thaj e gospodaren thaj e manušen thaj **14** vaćarda: "Anden mande kale manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake me angle tumende pučljem le thaj ni arakhav ni jekh bandipe so tumen čhuven pe leste. **15** A i o Irod ni arakhlijia bandipe pe leste, golese bičhalda le palal amende thaj ak, khanči ni čerda sosa bi zasluzila te avol mudardo. **16** Golese ka šibi le thaj ka mukha le." **17** [A trubuja ko prazniko te mučhen jekhe phangle manuše.] **18** A e manuša sa dije vika vaćarindoj: "Le akale a muk amende e Varava!" **19** (O Varnava sasa čhudimo ano phanglipe golese so čerda pobuna ano Jerusalim thaj mudarda nekas.) **20** A o Pilat vadži jekh drom vaćarda kaj bi vov mučhola e Isuse. **21** A von dije vika: "Čhu le ko krsto, čhu le ko krstol!" **22** Thaj o Pilat trito drom vaćarda: "Savo bilačhipe vov čerda? Me khanči ni dikhav sosa bi

zaslužila te avol mudardo, gija ka šibiv le thaj ka mukhav le.” **23**
A e manuša ni ačhile te vazden po glaso thaj manglje te čhoven
e Isuse ko krsto. I lendi vika sasa po zurali thaj po zurali. **24** Thaj
golese o Pilat vaćarda te avol sar so e manuša manden. **25** Thaj
mukhlja e Varnava, savo sasa ano phanglipe paši pobuna thaj
pašo mudaripe, a e Isuse dija lendje sar so manglje. **26** Thaj
kana inđarde e vojnikura e Isuse, dolde nesave Simone tari
Kirina savo avola taro polje thaj čhute pe leste o krsto te phiravol
le palo Isus. **27** A palo Isus đele pherdo manuša thaj džuvlja
save ruje thaj žalisade le. **28** A o Isus okrenisajlo premal lende
thaj vaćarda: “Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale mande.
Roven pale tumende thaj pale tumare čhave. **29** Golese dikh,
aven e đivesa ane save ka vaćaren: ‘Blagoslovime kola džuvlja
save našti bijanen thaj e vođa save ni bijande thaj e čučendje
save ni dije čučil!’ **30** Tegani ka vaćaren e planinenđe: ‘Peren
pe amende!’ thaj e bregurendje: ‘Učharen amen!’ **31** Golese
kaj ako akana čerol pe kava e zelenone kaštesa, so ka avol
e šuće kaštesa?” **32** Inđarde duje bilačhe manušen katane e
Isusesa te aven mudare. **33** Thaj kana avile ke kova than savo
akhardola kokalo e šoreso, gothe čhute ko krsto e Isuse thaj e
duje bilačhe manušen, jekhe tari desno rig e Isusesi a avere
ki levo rig. **34** A o Isus vaćarda: “Dade! Oprosti lendje, golese
kaj ni džanen so čeren.” Thaj e vojnikura čhudije i kocka thaj
ulade maškar peste leso fostano. **35** But manuša ačhile thaj
dikhlje sa gova, a e gospodara marde muj thaj vaćarde: “Averen
spasisada, so ni spasil korkoro pes akana, te si vov o Hrist,
birimo e Devleso.” **36** A e vojnikura marde muj lesa thaj avile
paše leste thaj dije le šut. **37** Thaj vaćarde e Isusese: “Te san tu
caro e Judejako, spasi korkoro tut.” **38** A sasa pe leste upre

pisimo kala lafura: "Kava si Caro e Jevrejengo." **39** A jekh tare bilačhe manuša so sesa ko krsto e Isusesa marda muj thaj vaćarda lese: "Te san tu o Hrist, spasi tut thaj amen!" **40** A o dujto ko krsto so sasa dija vika pe leste thaj vaćarda: "Tu li ni dara taro Dol? Kana san i tu korkoro gija osudimo? **41** Amen sam čače osudime, golese sam kate amare bućenđe, a vov nisavo greh ni čerda." **42** Thaj vaćarda e Isusese: "Isuse, de tut godi pe mande thaj av mande milostivno kana ka rese ane po carstvo." **43** Thaj vaćarda lese o Isus: "Čače vaćarav tuće: ađive ka ave mancar ano raj." **44** A sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin popodne, **45** golese so kalilo o kham. A i hramsko fironga pharadili ke opaš. **46** Thaj o Isus dija vika andar sa o glaso: "Dade! Ane čire vasta mukhav mo duxo." Thaj gole lafurencar mulo. **47** A kana dikhlij o kapetano so sasa, lija te hvalil e Devle thaj vaćarda: "Čače kava manuš sasa čaćukano devlikano manuš!" **48** Thaj sa e manuša save čidije pe te dičhen kava, kana dikhlij so sasa, irisajle thaj mardepe ane pire kolina tari žal. **49** A kola so džanglje e Isuse thaj e džuvlja so avile lesa tari Galileja ačhile po dur thaj dikhlij kava. **50** Sasa jekh manuš palo alav Josif, savo sasa jekh tare bare manuša e jevrejendje. Sasa šukar manuš thaj čače devlikano **51** tari Arimateja, foro e Judejako. Vov ni složisajlo golesa so čerde e Isusese thaj ađućarda o Carstvo e Devleso. **52** Đelo ko Pilat thaj rodije o telo e Isuseso. **53** Thaj o Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto thaj paćarda le čaršafesa thaj čhuta le ano limori savo sasa hundo ano bar, ane savo khoni naj sasa čhuto. **54** Čerda gova jekh đive anglo savato, a o savato lija te iklijol. **55** A e džuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, đele palo Josif i dikhlij o limori i sar čhute e Isuseso telo. **56** Irisajle čhere te čeren o miris thaj so

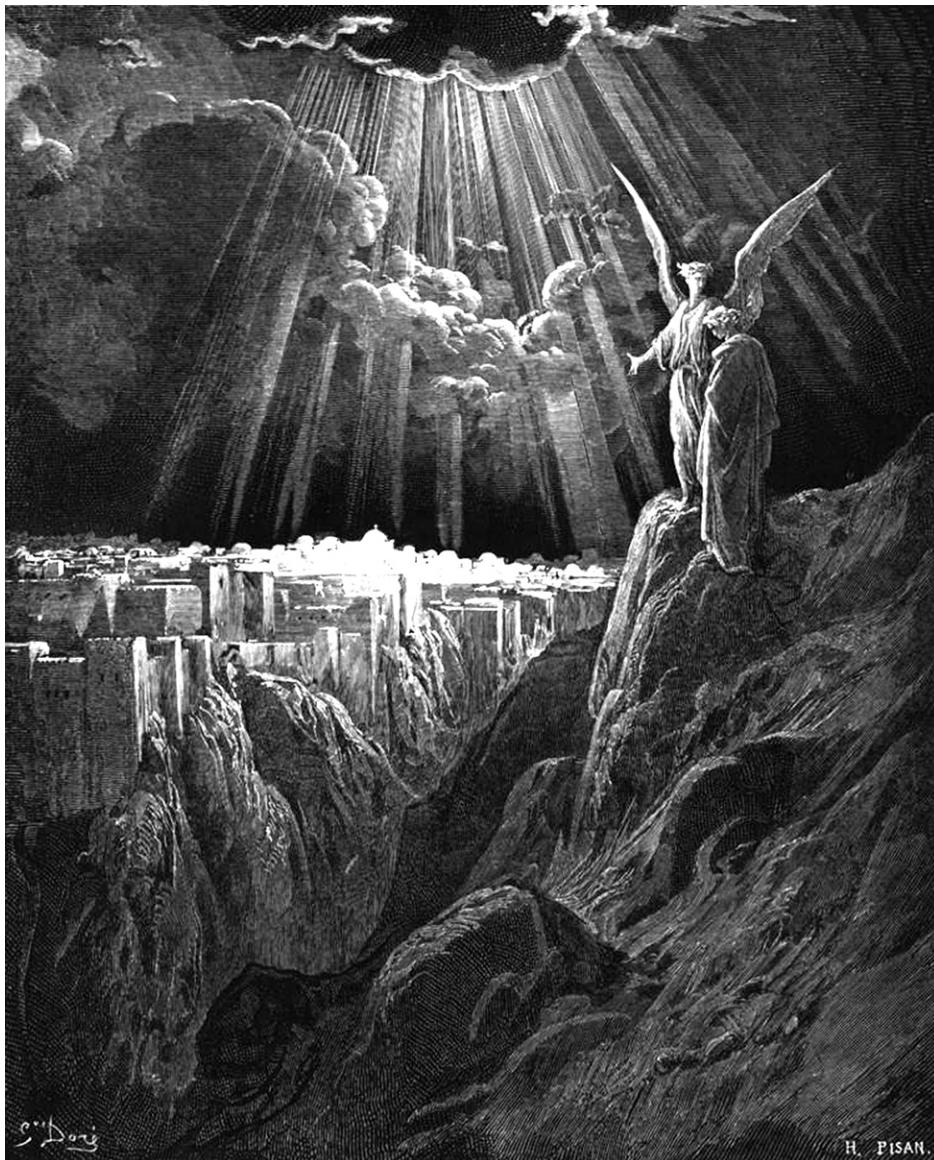
te mačhen e Isuseso telo. Kana sa čerde, već avilo o savato i naštine čeren khanči gova đive pale Mojsijaso zakono.

24 Ko angluno đive palo savato, rano sabalin avile e džuvlja ko limori thaj ande mirisura save čerde **2** thaj arakhlie o bar crdimos taro limori. **3** Dije andre thaj ni arakhlie o telo e Gospodeso e Isuseso. **4** Thaj dok pučlje pe so sasa gova, dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. **5** E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele nakari phuv. Thaj e duj manuša pučlje e džuvljen: "Sose roden e džuvdne maškar e mule? **6** Naj kate. Uštilo tare mule! Den tumen godi so vaćarda tumendje dok vadži sasa ani Galileja: **7** 'Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e manušendje e grešnonendje thaj ka čhoven ma ko krsto thaj trito đive ka uštav.'" **8** Thaj dije pe godi so vaćarda lendje o Isus. **9** Thaj irisajle taro limori thaj vaćarde sa e dešujekhe apostolurenđe thaj savorenđe averendje. **10** A gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e apostolurenđe. **11** Thaj e apostolurenđe kala lafura sesa sar xoxaipe thaj ni pačaje e džuvljenđe. **12** Al o Petar uštilo thaj prastaja ko limori. Kana telilo, dikhla samo o čaršafi savo ačhilo thaj đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. **13** Ane gova đive duj e Isuseso sikade đele ano gav savo akhardola Emaus thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujekh kilometra. **14** Thaj phirindoj vaćarde maškar peste sa okova so sasa. **15** Thaj dok vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o Isus avilo paše lende thaj đelo lencar. **16** Al lendje jakhendje ni sasa mukhlo te pindžaren le. **17** A o Isus pučlja len: "Sostar gova vaćaren maškar tumende phirindoj?" Ačhile i tužnisajle. **18** A jekh ko alav o Kleopa, vaćarda e Isuseso: "Tu li san jedino abandžija ano

Jerusalim savo ni šunda so sasa kala divesa odori?" **19** Thaj o Isus pučlja len: "So sasa gova?" Thaj von phende lese: "Gova so ĉerdilo e Isusesa taro Nazaret. Vov sasa zuralo proroko ano vaćaripe thaj ano ĉeripe anglo Dol thaj angle manuša. **20** Amare šorutne sveštenikura thaj amare avera vladara dije le te avol osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto. **21** Amen nadisajljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Ake trito đive sar sasa sa gova. **22** Thaj bunisade amen nesave džuvlja maškar amende. Save sesa sabalje ko limori, **23** al ni arakhlige e Isuseso telo odori. Avile thaj phende amendē kaj dikhlike e melekuren save phende lendē kaj si o Isus džuvdo. **24** Tegani nesave amendar đele ko limori thaj dikhlike kaj si o limori čučo, sar so vaćarde e džuvlja, al ni dikhlike e Isuse." **25** A o Isus vaćarda lendē: "O bigodače manušalen! Pharo tumendē te pačan so vaćarde e prorokura ano Sveti lil! **26** Ni li von vaćarde kaj o Hrist ka načhol sa gova bilačhipe angleder so o Dol ka proslavil le?" **27** Thaj lija te objasnili lendē o Isus so si pisimo taro Hrist, so pisada o Mojsije thaj sa e prorokura ano Sveti lil. **28** Thaj kana avile pašo gav ane savo đele, o Isus ĉerda pe kaj mandol te džal po dur lendar. **29** Thaj von ačhade le vaćarindo: "Ač amencar! Nakhlo o đive thaj i rat lija te perol!" Ačhilo thaj dija lencar ano čher. **30** Thaj kana sasa lencar ko astali, o Isus lija o mangro, blagoslovisada le thaj phaglia le thaj dija len. **31** Tegani lendē jakha putajle thaj pindžarde le. Thaj sigate hasajlo. **32** Thaj von vaćarde jekh averese: "Ni li phabile amare ile kana o Isus phirindoj vaćarda amendē ko drom thaj kana objasnisa amende o Sveti lil?" **33** Thaj uštile ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Arakhlige e dešujekhen apostoluren sar bešen savore thaj save sesa lencar. **34** Thaj e dešujekh sikade vaćarde lendē: "Čače uštilo o Gospod

thaj sikada pe e Simonese!" **35** Thaj kala duj sikade so sesa ko drom pašo Emaus vaćarde so sasa thaj sar pindžarde e Isuse kana phaglja o mangro. **36** A kana von gova vaćarde, o Isus tar jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lende: "Mir tumendē." **37** A von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije godī kaj dičhen duxo. **38** Thaj vaćarda lende: "Sose daran? Thaj sose ni pačan? **39** Dičhen me vasta thaj me pingre! Me sem gova! Dolen man thaj ka dičhen! Golese kaj e duxo naj telo thaj kokala sar so dičhen man isi!" **40** Thaj dok vaćarola sa gova sikada pe vasta thaj pe pingre save sesa kovime ko krsto. **41** Sesa gija začudime em radosna kaj naštine pačan thaj pučlja len: "Isi li tumen khanči xamase?" **42** A von dije le kotor peče mačhe. **43** Thaj lija o Isus em xalja angle lende. **44** Thaj vaćarda lende: "Kava si okova sostar vaćardem tumendē kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisime mandar ane Mojsijaso zakono thaj ane Lila save pisade e prorokura thaj ane Psalmura." **45** Tegani putarda lende jakha te haljaren o Sveto lil. **46** Thaj vaćarda lende: "Gija si pisimo ano Sveto lil, kaj trubul o Hrist te mudardol thaj te uštol tare mule ko trito đive. **47** Thaj an leso alav ka vaćarol pe sa e manušenđe, počnindoj taro Jerusalim, kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol oprostila lende grehura. **48** A tumen sen kola save dikhļje sa kava so sasa. **49** Thaj dikh, me ka bičhalav o Sveto Duxo pe tumende sar mo Dad so obećisada. A tumen ačhen ano foro ko Jerusalim sa dok o Dol ni bičhalol pe tumende pi zor!" **50** Thaj o Isus inđarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdija pe vasta thaj blagoslovisada len. **51** Thaj sar blagoslovisada len lija te cradol pe lendar thaj lija te uštol ko nebo. **52** Thaj von pele ke pire koča anglo Isus, tegani

irisajle ano Jerusalim radosna. **53** Thaj sesa stalno ano Hram
thaj slavisade e Devle. Amin.



The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31	Acts 3:21	1 Peter 1:25
Romans 10:7	Acts 15:18	1 Peter 4:11
Revelation 9:1	Romans 1:25	1 Peter 5:11
Revelation 9:2	Romans 9:5	2 Peter 3:18
Revelation 9:11	Romans 11:36	1 John 2:17
Revelation 11:7	Romans 12:2	2 John 1:2
Revelation 17:8	Romans 16:27	Jude 1:13
Revelation 20:1	1 Corinthians 1:20	Jude 1:25
Revelation 20:3	1 Corinthians 2:6	Revelation 1:6
	1 Corinthians 2:7	Revelation 1:18
	1 Corinthians 2:8	Revelation 4:9
	1 Corinthians 3:18	Revelation 4:10
	1 Corinthians 8:13	Revelation 5:13
	1 Corinthians 10:11	Revelation 7:12

aīdios

Romans 1:20	1 Corinthians 8:13	Revelation 14:11
Jude 1:6	1 Corinthians 10:11	Revelation 15:7

aiōn

Matthew 12:32	2 Corinthians 11:31	Revelation 19:3
Matthew 13:22	Galatians 1:4	Revelation 20:10
Matthew 13:39	Galatians 1:5	Revelation 20:15
Matthew 13:40	Ephesians 1:21	Revelation 22:5
Matthew 13:49	Ephesians 2:2	
Matthew 21:19	Ephesians 2:7	
Matthew 24:3	Ephesians 3:9	
Matthew 28:20	Ephesians 3:11	
Mark 3:29	Ephesians 3:21	
Mark 4:19	Ephesians 6:12	
Mark 10:30	Philippians 4:20	
Mark 11:14	Colossians 1:26	
Luka 1:33	1 Timothy 1:17	
Luka 1:55	1 Timothy 6:17	
Luka 1:70	2 Timothy 4:10	
Luka 16:8	2 Timothy 4:18	
Luka 18:30	Titus 2:12	
Luka 20:34	Hebrews 1:2	
Luka 20:35	Hebrews 1:8	
John 4:14	Hebrews 5:6	
John 6:51	Hebrews 6:5	
John 6:58	Hebrews 6:20	
John 8:35	Hebrews 7:17	
John 8:51	Hebrews 7:21	
John 8:52	Hebrews 7:24	
John 9:32	Hebrews 7:28	
John 10:28	Hebrews 9:26	
John 11:26	Hebrews 11:3	
John 12:34	Hebrews 13:8	
John 13:8	Hebrews 13:21	
John 14:16	1 Peter 1:23	

aiōnios

Matthew 18:8	Matthew 19:16
Matthew 19:29	Matthew 25:41
Matthew 25:46	Matthew 25:46
Mark 3:29	Mark 3:29
Mark 10:17	Mark 10:30
Mark 10:30	Luka 10:25
Luka 16:9	Luka 16:9
Luka 18:18	Luka 18:30
Luka 18:30	John 3:15
John 3:16	John 3:36
John 3:36	John 4:14
John 4:36	John 4:36
John 5:24	John 5:24
John 5:39	John 6:27
John 6:27	John 6:40
John 6:40	John 6:47
John 6:47	John 6:54
John 6:54	John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē
Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33

Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3

Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

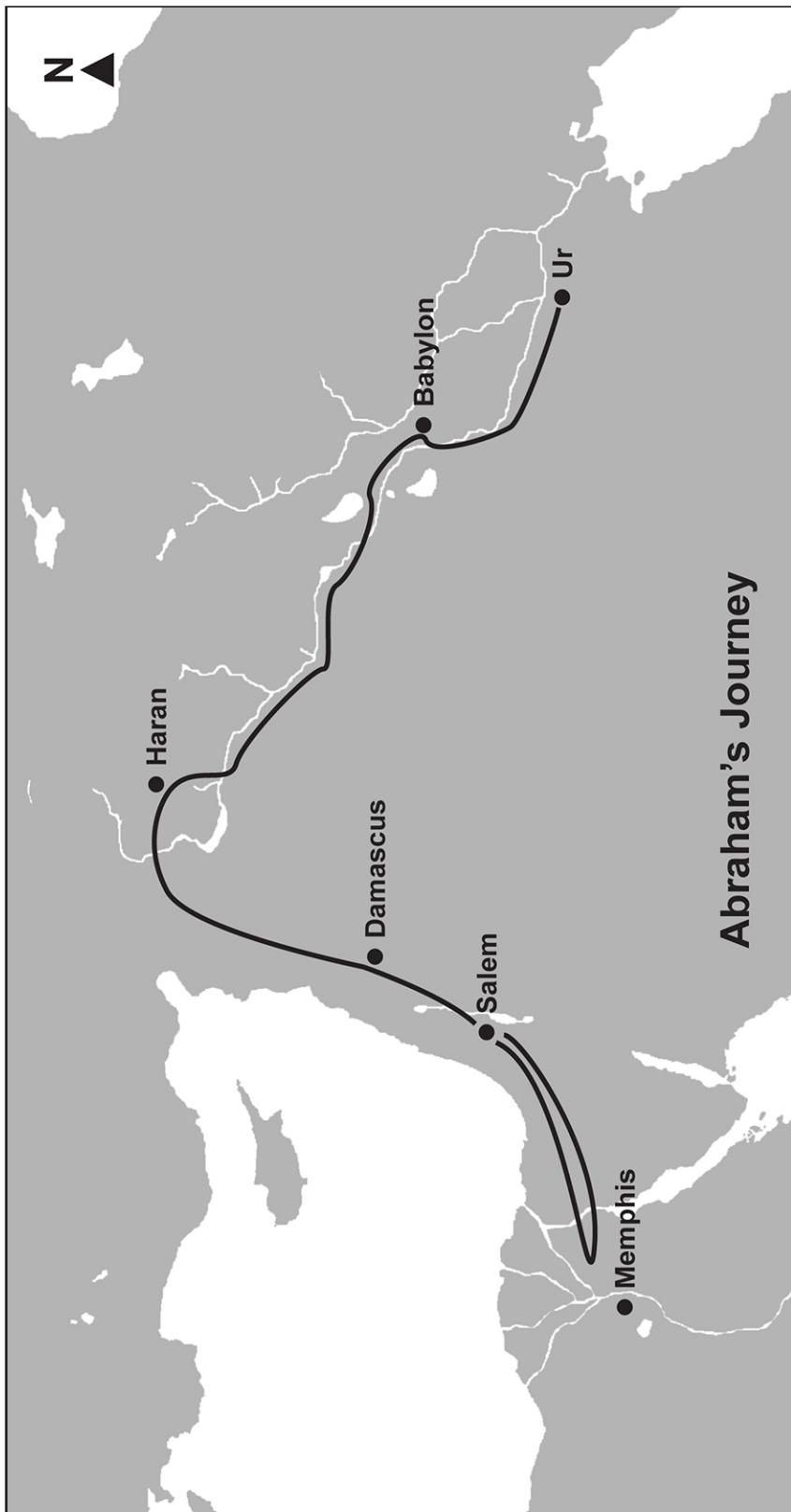
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

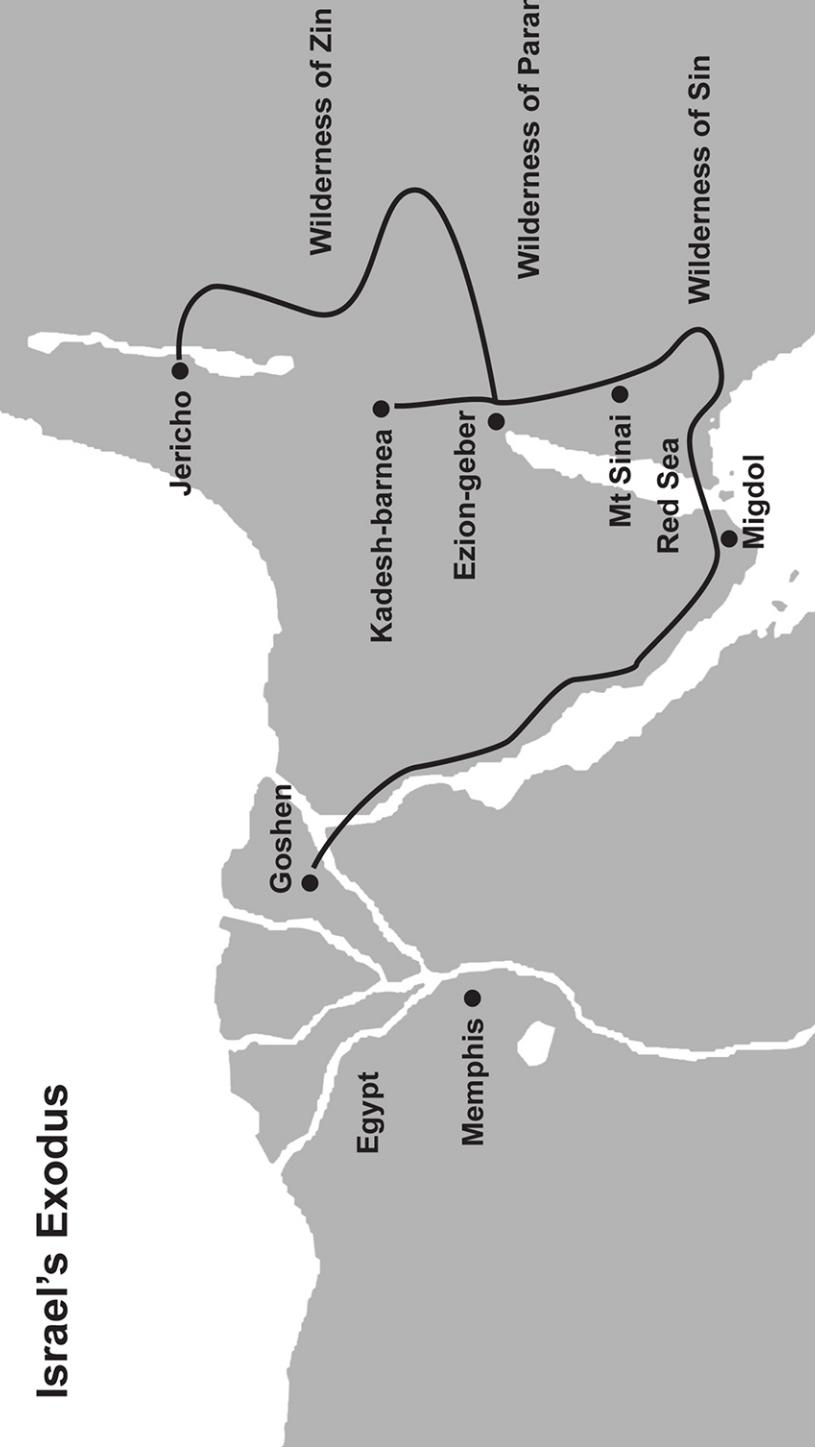


Abraham's Journey

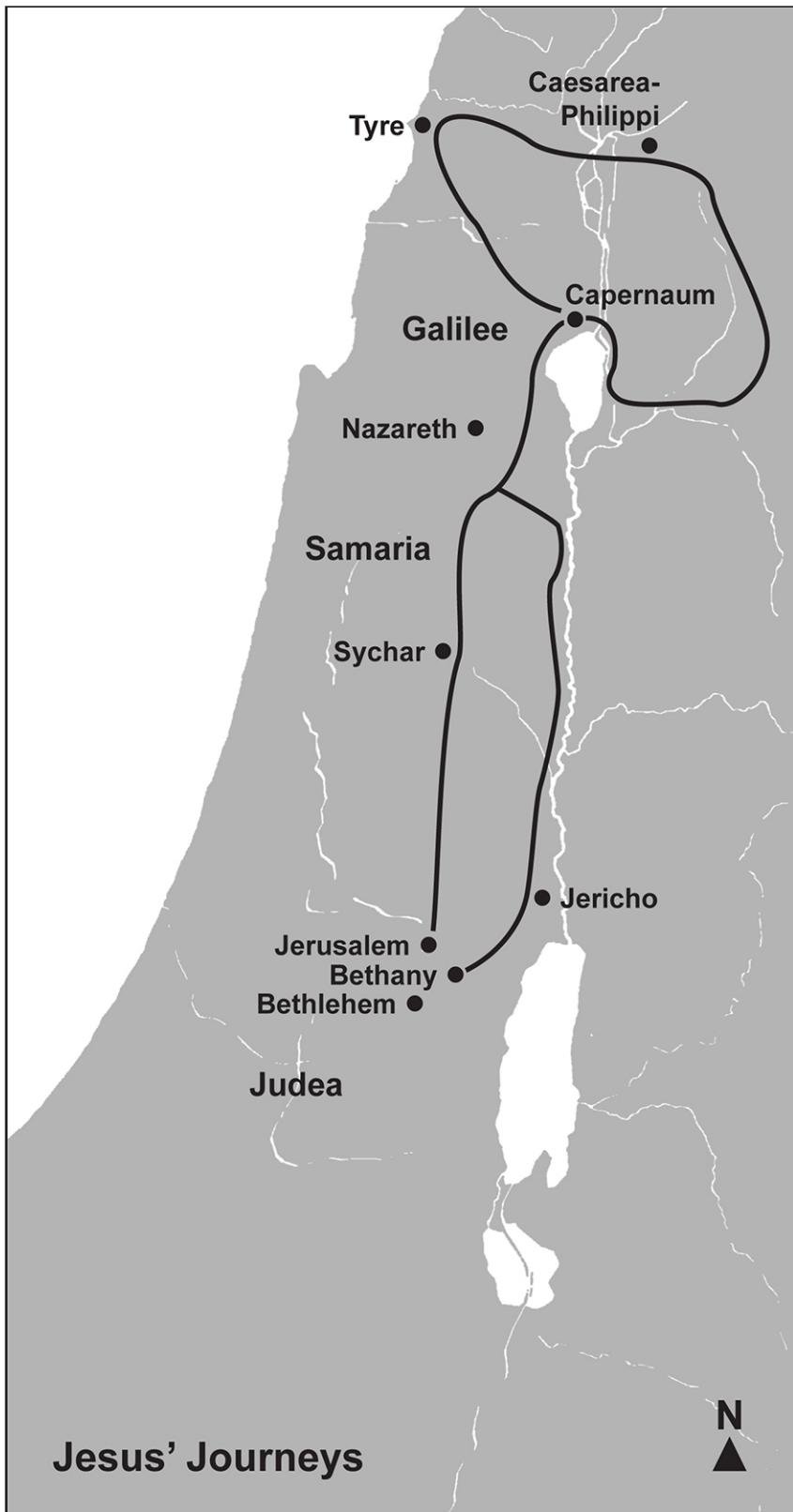
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

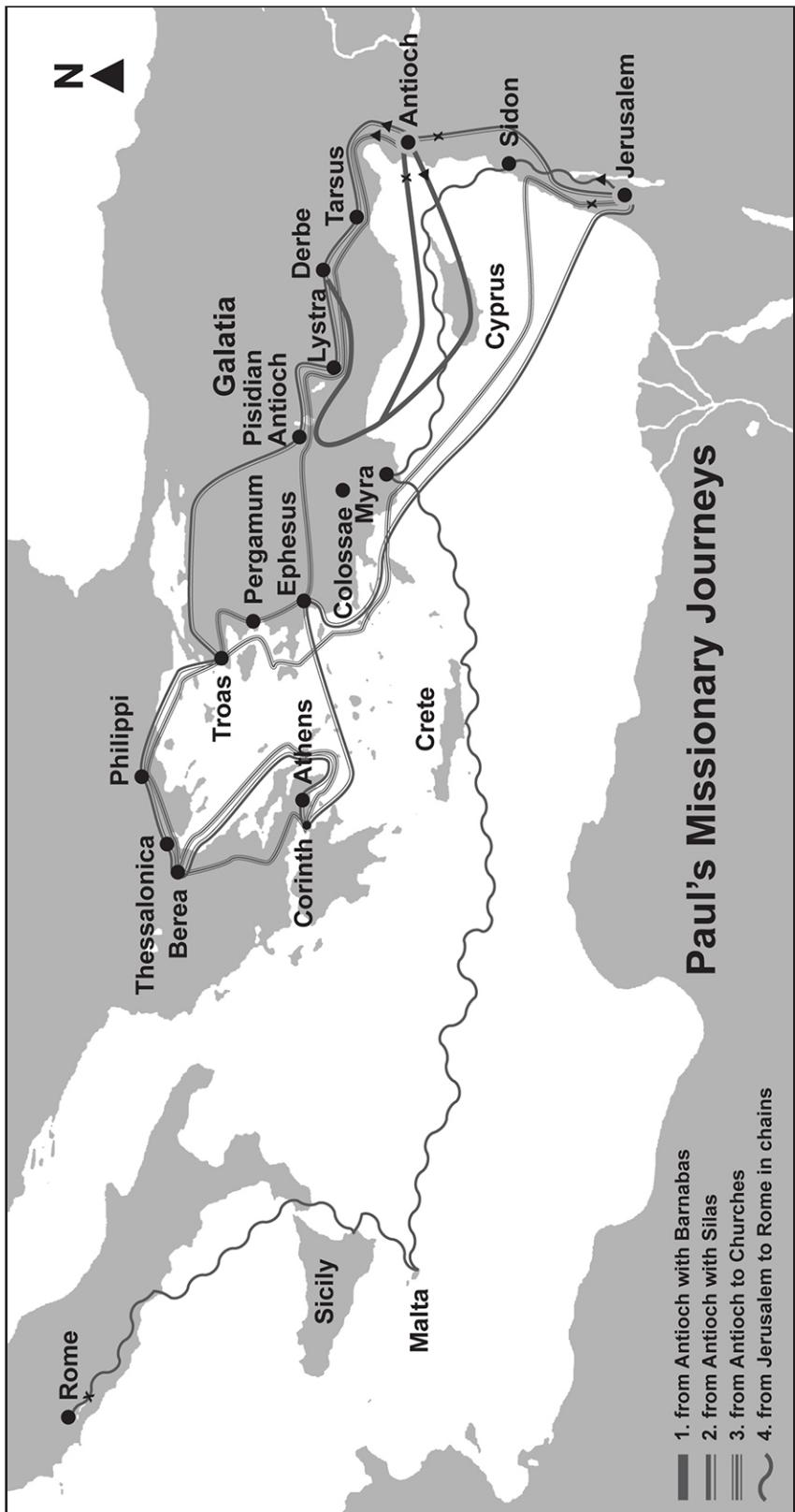
N ▲



"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17



"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45



Paul's Missionary Journeys

1. from Antioch with Barnabas
2. from Antioch with Silas
3. from Antioch to Churches
4. from Jerusalem to Rome in chains

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"
Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

- Adam and Eve created
Tubal-cain forges metal
- Enoch walks with God
- Methuselah dies at age 969
- God floods the Earth
- Tower of Babel thwarted
- Abraham sojourns to Canaan
- Jacob moves to Egypt
- Moses leads Exodus from Egypt
- Gideon judges Israel
- Ruth embraces the God of Israel
- David installed as King
- King Solomon builds the Temple
- Elijah defeats Baal's prophets
- Jonah preaches to Nineveh
- Assyrians conquer Israelites
- King Josiah reforms Judah
- Babylonians capture Judah
- Persians conquer Babylonians
- Cyrus frees Jews, rebuilds Temple
- Nehemiah rebuilds the wall
- Malachi prophesies the Messiah
- Greeks conquer Persians
- Seleucids conquer Greeks
- Hebrew Bible translated to Greek
- Maccabees defeat Seleucids
- Romans subject Judea
- Herod the Great rules Judea**

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- Jim Elliot martyrdom in Ecuador
- John Williams reaches Polynesia
- Zinzendorf leads Moravian mission
- Japanese kill 40,000 Christians
- Jesuits reach Mexico
- Martin Luther leads Reformation
- Gutenberg prints first Bible
- Franciscans reach Sumatra
- Ramon Llull trains missionaries
- Crusades tarnish the church
- The Great Schism
- Adalbert martyrdom in Prussia
- Bulgarian Prince Boris converts
- Boniface reaches Germany
- Alopen reaches China
- Longinus reaches Alodia / Sudan
- Saint Patrick reaches Ireland
- Carthage ratifies Bible Canon
- Ulfilas reaches Goth / Romania
- Nicæa proclaims God is Trinity
- Denis reaches Paris, France
- Tertullian writes Christian literature
- Titus destroys the Jewish Temple
- Paul imprisoned in Rome, Italy
- Thomas reaches Malabar, India
- Peter reaches Gentile Cornelius
- Holy Spirit empowers the Church**

Jesus Christ born 4 B.C.
(The Annals of the World, James Usher)

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?	▶ Genesis 1:26 - 2:3	Mankind is created in God's image, male and female He created us
How are we sinful?	▶ Romans 5:12-19	Sin entered the world through Adam and then death through sin
		When are we? ▼
Where are we?		Innocence Fallen Glory
	Eternity Past Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law 1500 B.C. Christ 33 A.D. Church Age Kingdom Age
God	Father John 10:30 God's perfect fellowship	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light John 8:58 Pre-incarnate Psalm 139:7 Everywhere John 1:14 Incarnate Luke 23:43 Paradise
	Son Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5-13 Punished in Hades until the final judgment
Mankind	Living Deceased believing Deceased unbelieving	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command 2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus
	Holy Genesis 1:1 Imprisoned No Creation No people	Revelation 20:13 Thalaasa
Who are we?	Fugitive Angels First Beast False Prophet Satan	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind
		Revelation 20:2 Abyss
Why are we?	▶ Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Gurbet Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you*," John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.



World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19